

إِعْتِقَادُ أُمَّةٍ

أَهْلِ الْحَدِيثِ

ČLÁNKY VĚROUKY
IMÁMŮ LIDU HADÍSU

للإمام أبو بكر محمد الإسماعيلي

OD IMÁMA AHMEDA ABÚ BEKRA
AL-ISMÁ'ÍLÍHO

PŘEKLAD A VYSVĚTLIVKY: ALÍ VĚTROVEC

www.e-islam.cz 2015

ÚVOD

Ve jménu Alláha Milostivého, Smilovného. Chvála Alláhu, Pánu všech světů, jen Jeho uctíváme a jen Jeho o pomoc a o vedení správnou cestou žádáme. Dosvědčuji, že není božstva kromě Alláha a že Muhammed je Jeho Služebníkem a Poslem, vždy pravdomluvným a důvěryhodným. Alláh požehnej jemu, jeho druhům i jeho následovníkům až do konce věků.

Toto je překlad jednoho z nejvýznamnějších klasických děl ze začátku 4. století hidžry/ konce 10. stol. křesťanské éry, nazvaného *I'tikádu a'immeti ahli l-hadís*, tedy *Články věrouky imámů lidu hadísu*. Originál díla se nedochoval, známo je v pozdějších opisech, z nichž nejdůležitější je součástí rukopisu Ibn Kudámovy *'Ulúwwu l-himma*. Existuje i další verze tohoto díla, kterou uvádí rovněž Ibn Kudáma al-Makdísi v díle *Zemmu t-te'wíl*. Poslední verze se objevuje v díle *'Akídetu s-selefi we ashábi l-hadís*. Elektronická verze pojednání, která posloužila jako výchozí materiál pro překlad tohoto klasického díla do češtiny, vycházela ze všech tří a zahrnovala i poslední, nečíslovanou část *Takdímu l-kijási 'ala n-ness*, pojednávající o nedovoleném upřednostňování úsudku nad textem. Proto byla přeložena jako součást pojednání i ona, i když jiné verze ji vůbec neuvádějí. Verze se od sebe také lehce liší, tyto odlišnosti spočívají zejména ve výskytu spojky „a“ nebo v rozdílném užití uctivých frází při vzpomnutí jména Prorokova nebo jména Božího. Jindy se verze od sebe lišily v užití buď slovesa, nebo odpovídajícího podstatného jména slovesného, nebo užitím různých slovesných tvarů téhož slovesa. Jinak z hlediska obsahu a předávané informace nebyly žádné tyto rozdíly relevantní.

Spis vznikl v době následující po restaurování Sunny jako oficiálního světonázoru 'abbásovského chalífátu poté, co jím po řadu let byla معتزلة *mu'tezila* a poté, co byla její doktrína vymáhána státem podporovanou represivní institucí známou jako محنة *mihna*. Mu'tazila byl proud velmi ovlivněný starověkým antickým myšlením Aristotela a Platóna, či spíše jeho muslimskou dobou interpretací, známou jako فلسفة *falsafa*. Mu'tezila popírala vznešené atributy Boží, hlásala stvořenost Koránu, distancovala se od některých sahábů, hlásala učení o stavu mezi vírou a nevírou a popírala některé z muslimy běžně uznávaných článků věrouky, jako učení o předurčení, trest v hrobě, věčnost Ráje a Pekla, nebo Přímluvu, čímž se tato sekta velmi vzdálila klasickému a normativnímu chápání islámu, jak bylo tradováno prvými generacemi muslimů.

V této době pokušení povstali na obranu věrouky zbožných předků imámové a riskovali věznění a mučení. Jedním z nich, patrně nejznámějším a nejoslavovanějším, je Ahmed ibn Hanbel. Období, které následovalo po nadvládě mu'tezily bylo svědkem bouřlivého vzniku a rozvoje mnoha duchovních proudů, které se na ni snažili více nebo méně úspěšně reagovat.

Nejdůležitějšími z těchto proudů byly spekulativní teologické směry známé pod souhrnným označením علم الكلام *'ilmu l-ke'lám*. Za cíl si kladl dokázat platnost učení Koránu a Sunny cestou přejímání terminologie, diskursu a postupu mu'tezily a falsafy. Velmi záhy se kelám ukázal neplodným křížencem, neschopným konkurovat svým zamýšleným soupeřům, s nimiž sdílel totéž milieu. To ho navíc postavilo do opozice k zastáncům islámské věrouky v pojetí zbožných předků, takže se ve své rozkolísalosti a nerozhodnosti mutekellimové nakonec postavili proti němu. Toho důkazem je také příklon k ještě konkrétnějšímu označení správné věrouky jako عقيدة أهل الحديث *'akídetu ahli l-hadís*, tedy věrouka lidí hadísu, kladoucích důraz texty hadísu, v opozici k následovníkům teologických spekulací a disputací, namísto dřívějšího عقيدة أهل السنة *'akídetu ahli s-sunna*, které užívali zastánci Sunny, aby se odlišili od dosavadních sekt – cháridžovců, ší'itských sekt a mu'tezily.

V této situaci přichází klasická pojednání jako právě toto z pera imáma Abú Bekra Ahmeda ibn

Ismá'íla al-Ismá'íliho, jednoho z předních učenců své doby. Jasnou, stručnou a výstižnou formou vypichuje důležité články víry, které byly v této době předmětem disputací a sporů. Argumenty z Koránu a autentické Sunny al-Ismá'íli přibližuje, jaká je skutečná pozice islámu v těchto otázkách, jak se k nim má muslim stavět a jakou názorovou pozici v nich zachovávat. Z těchto důvodů byly *Články věrouky* chváleny mnohými klasickými učenými, například imámem Ibn Kesírem, jak uvádí ve svém opravném komentáři k tomuto dílu Dr. Džemál al-'Azwán.

Poselství *Článků věrouky* je aktuální i v dnešní době kontaktu muslimů s globalizací a bouřlivým rozmachem vědy, provázeným materializmem a deifikací lidského rozumu. Touhy, které v nás tyto výzvy podněcují, abychom jako muslimové obstáli v moderním světě, jsou totiž velmi podobné těm, kterým čelili imámové Sunny před více než tisíciletím. Tenze, nutící upustit od textu ve prospěch racia, touha obhajovat články autentické věrouky jazykem moderní terminologie, neznámým v době Proroka صلى الله عليه وسلم, snaha redukovat Alláha ve vši Jeho nepopsatelnosti jen na vágní Vyšší Princip, nebo dále nečinného Prvotního Hybatele, to vše se s nezměněnou intenzitou objevuje i dnes. Proto jsou klasická pojednání o 'akídě, jakými je i toto, závazná a užitečná pro muslimy dnešní, tím spíše pro ty, kteří žijí v zemích s nemuslimskou většinou, kde je nemalou měrou zastoupen i ateistický, potažmo materialistický světonázor.

Druhým důvodem je ustavení těch věroučných principů, které se dotýkají společnosti a státoprávního uspořádání, jako je platnost pátečních kázání, potřeba společenství a význam jeho vůdce. Principy ahlu-sunna zahrnují vše potřebné k zachování jednoty a pořádku i k odstranění sektářství, rebelie a globalizovaných podob násilí typu mezinárodního terorizmu. Poselství klasických spisů o věrouce islámu je proto relevantní a aktuální i v tomto ohledu.

V Mikulově, dne 15. Rabí'u l-awwel, 1436 hidžry

Alí Větrovec

O AUTOROVI

Narozen r. 277 h., jmenoval se Abú Bekr Ahmed ibn Ibráhím Ismá'íl ibn 'Abbás ibn Mehrán an-Nejsábúrí, známější je však jako al-Ismá'ílí, učenec Sunny, fakíh, muhaddis a imám v hadísu ve své době.

Studoval u Isháka ibn Ráhawejha, Hišáma ibn 'Ammára, Harmaly ibn Jahjá, 'Isá ibn Zeghba, Muhammeda ibn Bekkára, Abú Himmy Muhammeda ibn Júsufa az-Zubejdího, Muhammeda ibn Ramha, Abú Na'íma al-Halebího, Abú Káriba a dalších. Celkem vypráví od tří set různých šejchů.

Mezi jeho žáky, kteří od něj vyprávěli hadísy a předávali od něj nauku patří Rafíka Ibráhím ibn Abí Tálib, Abu l-'Abbás as-Surrádž, Ibnu š-Šarkí, Ahmed ibn 'Alí ar-Rází, Muhammed ibnu l-Akram, Da'ledž as-Sidžzí, Ismá'íl ibn Nedžíd, 'Alí ibn Hamšás a též jeho vlastní syn Ahmed ibn Muhammed.¹

Jeho žák Hamza ibn Júsuf as-Sehmí (z. 427 h.) uvádí v díle *Táríchu l-Džurdžán* ohledem jeho děti, že měl dva syny, učence hadísu Abú Nasra Muhammeda a Abú Sa'da Ismá'íla, který byl imámem ve fikhu a usúl fikhu, o němž napsal dílo *Tehzíbu n-nazar*. Měl též tři dcery, nejmladší Umm Fadl, prostřední Umm 'Abbás a jméno nejstarší as-Sehmí neuvádí.

Je autorem čtyřsvazkové knihy *Mustechredž 'alá Sahíhi l-Bucháří*, která uvádí dodatečné isnády k již sesbíraným al-Buchářího hadísům.

Dále sepsal dvojsvazkový *Musned Omara ibnu l-Chattáb رضي الله عنه*, kde sesbíral všechna podání, která tento velikán islámské historie předává.

Byl ve své době jedinečným myslitelem, vůdcem, morálním člověkem a učencem jak hadísu, tak i islámsko-právní vědy.

Chválili jej mnozí učenci.

Al-Hákim o imámu al-Ismá'ílím řekl: „*Al-Ismá'ílí byl ve své době jedinečný, je šejchem muhaddisů i fakíhů a nejlepší z nich co do mistrovství v oboru, i co se týče cti a velkodušnosti.*“²

As-Sam'ání o něm pravil: „*Je imámem lidu Džurdžánu a jediným, na kterého se odkazují v hadísu i fikhu. Je z nich, jak již bylo zmíněno, nejurozenější.*“³

As-Sa'lebí o něm uvedl: „*On je imám, háfíz hadísu, šejchu l-islám.*“⁴ Také o něm řekl: „*Je imámem, spolehlivým háfízem hadísu a šejchu l-islám.*“⁵

As-Safedí o něm pravil: „*Imám (...) fakíh šáfí'ovského mezhebu a háfíz hadísu.*“⁶

Al-Anábekí o něm řekl: „*Háfíz (...) byl imámem, putoval do různých měst a potkal mnoho šejchů.*“⁷

1 Jeho původ, rodokmen, učitele i studenty podrobně uvádí az-Zehebi v *Sijeru a'lámi n-nubelá*, 14/117.

2 *Ibid.*, 16/294.

3 Viz *al-Ansáb*, 1/139.

4 Viz *Sijeru a'lámi n-nubelá*, 16/292.

5 Viz *Tezkíretu l-huffáz*, 3/947.

6 Viz *al-Wáfí bi l-wáfíjját*, 6/216.

7 Viz *an-Nudžúmu z-záhira*, 4/140.

Ibn Kesír se o něm vyjádřil následovně: „*Velký háfiz, výzkumník, cestovatel, mnoho slyšel a mnoho tradoval, sbíral hadisy a napsal knihy, byl velmi prospěšným a výborným, vynikal jak v kritice hadisů tak i ve věrouce.*“⁸

Ibn 'Abdilhádí o něm řekl: „*Imám, jeden z velkých háfizů hadisu, jeden z velkých učenců (...), přední imám šáfi'ovského mezhebu k tomu.*”⁹

Ibn Násiruddín o něm řekl: „*Imám (...) jeden z nejvznešenějších obránců a zachovatelů Sunny, šejch sběratelů hadisů i islámských právníků, nejlepší z nich co do vznešenosti a velkodušnosti.*”¹⁰

Imám al-Ismá'ílí zemřel v roce 371 po hidžře a jeho hrob se nachází v Džurdžánu.

Jeho život zmapoval al-Hákim Abú 'Abdulláh al-Háfiz v díle *Táríchu n-Nejsábúr*.

SENED¹¹ TOHOTO POJEDNÁNÍ

Ibn Kudáma¹², jenž zahrnul tento spis ve svém rukopisu díla *'Ulúwwu l-himma*, vyprávěl od aš-Šerífa Abu l-'Abbáse Mes'úda ibn 'Abdilwáhida ibn Metara al-Hášimího¹³, který vyprávěl od Abu l-'Ulá Sá'ida ibn Jesára al-Herawího¹⁴ a ten od Abu l-Hasana 'Alího ibn Muhammeda al-Džurdžáního¹⁵ od Abu l-Kásima Hamzu ibn Júsufo as-Sahmího¹⁶, že Abú Bekr Ahmed ibn Ibráhím al-Ismá'ílí¹⁷ pravil ...

Toto dílo je podle Abú Mu'áwíjji al-Bírúního zcela jistě al-Ismá'ílího prací, na základě isnádu i samotného textu.

8 Viz *al-Bidájetu we n-nihája*, 11/317.

9 Viz *Tabakátu 'ulemá al-hadís*, 3/140.

10 Viz *Šazrátu z-zeheb*, 3/72.

11 Jedná se o řetězec vypravěčů od osoby, která text zapsala publikovala, až k imámovi samotnému, který pojednání sepsal nebo pronesl ústně. Tento text je dochován cestou dále zmíněných tradentů, kteří jsou garanty jeho autenticity.

12 On je imám Ibn Kuddáma al-Makdísi al-Hanbelí a tento isnád pojednání uvádí ve své knize *'Ulúwwu l-himma*.

13 Také se uvádí jako Mes'úd ibn 'Abdurrahmán.

14 Ibn Kuddáma jej v *al-'Ulúww* uvádí jako háfiza hadisů.

15 Ibn Kuddáma jej tamtéž uvádí jako háfiza hadisů.

16 Ibn Kuddáma jej tamtéž uvádí jako háfiza hadisů.

17 Ibn Kudáma říká, že Ahmed al-Ismá'ílí uvádí toto pojednání v knize s názvem *I'tikádu s-sunna*.

TEXT POJEDNÁNÍ

(1) Věz, Alláh se smiluj tobě i nám, že mezheb¹⁸ lidu hadísu¹⁹, tedy lidu sunny a společenství (arab. أهل السنة و الجماعة *ahlu s-sunneti we l-džemá'a*) je věřit v Samotného Alláha²⁰, dále v Jeho anděly, v Jeho Knihy a Jeho Posly a též uznávat a přijímat vše, co bylo řečeno v Knize Boží, co bylo prokázáno jako autentické z podání (arab. الرواية *ar-riwája*)²¹ od Posla Božího صلى الله عليه و سلم.²²

Není žádné změny v tom, co bylo od něj vyprávěno a ani žádný prostor v odmítnutí a zapření čehokoli z toho, protože prvním muslimům bylo přikázáno následovat Korán a Sunnu a oni byli spokojeni s vedením v nich obsaženém, byli svědky toho, jak je Prorok صلى الله عليه و سلم vedl správnou cestou a byli varováni před tím, aby se mu vzpírali, jinak na ně mohou dopadnout nesnáze²³ a trest utrpením.

VYHLÁŠENÍ OHLEDNĚ BOŽÍCH JMEN A ATRIBUTŮ

(2) Oni [ahlu l-hadís] vyznávají, že Alláh má být vzýván Svými Nádhernými Přívlastky (arab. الأسماء الحسنی *al-asmá' u l-husná*)²⁴ a Vznešenými atributy (arab. الصفات العلی *as-sifátu l-'ulá*)²⁵, kterými On pojmenoval a popsal Sám Sebe a kterými Ho také popsal Jeho Posel صلى الله عليه و سلم.²⁶

On stvořil Ádama vlastní Rukou, obě Jeho Ruce jsou napřažené a On uštědřuje, jak chce, aniž bychom přesně vyznávali²⁷ jak. On vystoupal na Svůj Trůn a nezmínil, jak toto vystoupení proběhlo.

-
- 18 Zde ve smyslu náboženského směru, školy učení s ustavenou věroukou a s doktrínou ve vztahu k ostatním směrům.
- 19 Arab. أهل الحديث *ahlu l-hadís*, tj. následovníci hadísů, tedy ti, kteří se ve své věrouce odkazují vysloveně a doslovně na text a nikoli na spekulativní teologickou rétoriku. Opakem jsou lidé spekulativní teologické rétoriky, arab. أهل الكلام *ahlu l-kelám*.
- 20 Pojem Alláh je jednak arabským názvem pro Boha monoteistických náboženství, jednak je sám o sobě jménem, či přívlastkem Božím na základě textů Koránu a Sunny, proto jej ponecháváme v původním znění všude, kde je to alespoň trochu možné.
- 21 Pojem podání je takřka synonymický k pojmu hadís, důraz je ovšem kladen na řetězec vypravěčů a jeho charakteristiky, jinými slovy, může existovat vícero podání stejné informace od Proroka صلى الله عليه و سلم.
- 22 V tom, co je lidskému poznání skryto, co je neviditelné a nepoznatelné, arab. غيب *ghajb* není žádný prostor pro disputaci nebo rozumovou argumentaci. Základním a jediným zdrojem poznání otázek onoho světa, Božích atributů apod. je čistě Zjevení, tedy Korán a autentická Sunna. Jedině to, co je v Koránu a Sunně je ultimátní a absolutní pravdou.
- 23 Ukázkovým příkladem takové nesnáze je například situace při prohrané bitvě na Uhudu, kdy Posel Boží صلى الله عليه و سلم přikázal svým lučištníkům shromážděným na kopci nehnout se z místa. Když Kurejšovci pod vedením Chálida ibnu l-Welída (tehdy ještě nevěřícího) učinili úhybný manévr a nechali namísto svůj majetek, lučištníci podlehlí svodům kořisti, sešli z kopce do údolí a jali se tuto namísto ponechanou válečnou kořist posbírat. Kurejšovská jízda se ovšem obrátila a vzala je na zteč. Výsledek rozhodl bitvu v neprospěch muslimů a byl vskutku zdrcující. Jen málokdo z lučištníků přežil, mezi dalšími padlými bylo mnoho významných muslimů, jako např. Hamza ibn 'Abdulmutilib رضي الله عنه a samotný Prorok صلى الله عليه و سلم byl obklíčen, napaden a zraněn ve tváři.
- 24 Jedná se o známých 99 Božích jmen z Koránu a Sunny a dále všechna Boží jména, která Alláh naučil všechna stvoření a jen On Sám zná jejich skutečný počet.
- 25 Božím atributem je vše, co Korán a Sunna Alláhu připisuje, vše to nelze od Alláha jasně oddělit, touto vlastností On disponoval vždy a nelze hovořit o stvořenosti daného atributu.
- 26 Ahlu l-hadís odmítají popis Alláha pomocí konceptů, termínů a charakteristik vycházejících z neislámských myšlenkových tradic, jako Prvotní Hybatel apod., neboť toto spadá do „hovoření o Alláhu bez znalosti“ a může mít nežádané konotace.
- 27 Tj. naše věrouka neobsahuje specifikaci, nebo popis toho, jak, jakým způsobem, jak přesně.

ZMÍNKA NĚKTERÝCH VÝJIMEČNOSTÍ JEHO VLÁDY²⁸

(3) On je Vlastníkem Svých stvoření, On je stvořil bez předchozí předlohy nikoli proto, že by je k něčemu potřeboval. Pro naše stvoření nebyl Alláhem zmíněn žádný účel. A On činí, co On Sám chce a nikým není dotazován na to, co udělal²⁹, nýbrž to [lidská] stvoření³⁰ jsou zodpovědna a tázána za to, co vykonala.³¹

POTVRZENÍ NÁDHERNÝCH BOŽÍCH PŘÍVLASTKŮ A VZNEŠENÝCH VLASTNOSTÍ BOŽÍCH

(4) On je vzýván Svými Přívlasky a popisován Svými Vlastnostmi, které si On Sám Sobě připsal a kterými jej popsal také Jeho Posel صلى الله عليه و سلم a nic na nebesích ani na zemi Jej neoslazuje. Není hoden, aby Mu byl připisován nějaký nedostatek, ani nic hanebného, či nějaký neduh, protože věru je On nad toto vše Povznesen.³²

POTVRZENÍ VLASTNOSTI BOŽÍCH RUKOU

(5) Alláh stvořil Ádama vlastníma Rukama, Jeho Ruce jsou napřaženy a On z nich uštedruje, aniž bychom my měli znalost o tom, jaké jsou Jeho Ruce ve skutečnosti, protože Kniha Boží nezmiňuje jaké³³ jsou.

(6) Neměli bychom věřit, že má končetiny³⁴, že má nějakou šířku, hmotnost, úzkost, nebo jakýkoli rozměr který je připisován Jeho stvořením, protože nic není podobno Jemu, požehnána budiž Tvář našeho Pána, Slaveného a Velebeného.

28 Užitý termín ربوبية rubúbijja tvoří nedílnou součást islámského učení o Jedinosti Boží (arab. توحيد tewhid). Zahrnuje přesvědčení, že Alláh je absolutním Tvůrcem, Pánem, Vlastníkem všeho, Který se vším nakládá zcela svobodně a ničím nikým neomezeně.

29 Nikdo nemá ani autoritu, ani moc, ani právo být nad ním, On je Stvořitelem a Pánem a nikomu se za nic nezpovídá.

30 Termíny خلق *chalk* či مخلوق *machlúk* je zde nutno chápat primárně ve smyslu člověka.

31 Tj. budou se za své činy zodpovídat, či se ze svých činů zpovídat Stvořiteli v Den zúčtování.

32 Alláh je čist a prost jakékoli nedokonalosti či jakéhokoli omezení. On je Nejdokonalejší, nic nad Něj není a nic Jej nesvazuje ani neomezuje, ani mu neklade překážky.

33 Arabské كيف *kejfe* se zde vztahuje na podstatu a přesný popis Božích Rukou, může se, jak dále uvidíme, vztahovat i na způsob, jakým Alláh některé věci provádí.

34 Podobné pojmy totiž nejsou zaznamenány od ahlu s-sunneti we l-džemá'a, od zbožných předků (arab. سلف *selef*) této ummy, spíše jde o novotářské termíny těch, kteří se od přímé cesty odchýlili. Naopak cestou ahlu s-sunna we l-džemá'a je pro vysvětlení pravdivých obsahů užít patřičné terminologie, kterou užívá i Korán a autentická Sunna. Proto musí každý hledač pravdy dbát na tyto termíny a neobešel se bez toho ani imám al-Isma'ílí, autor tohoto pojednání. Věru Alláh je popisován nejdokonalejšími vlastnostmi a nejvznešenějšími popisy. Nehledě na to, co je předmětem pojednání, je faleš odmítnuta, bez ohledu na to, kdo ji říká. Pravidlo stanovené zbožnými předky této ummy je nic neodmítat ani nepotvrzovat, dokud není přesně zjištěno, co tím bylo míněno. Tedy tímto autor myslel negaci jakéhokoli připodobňování Alláha ke stvořením (arab. تشبيه *tešbih*) a nikoli popírání (arab. تعطيل *ta'til*) např. atributu Rukou, což je cesta mu'attila, tedy popíračů atributů Božích.

(7) Oni [ahlu l-hadís] nesdílejí ani víru mu'tazily³⁵ ani víru cháridžovců³⁶, či kterékoli jiné ze skupin následovníků tužeb, tvrdících, že Boží Nádherné Přívlasky jsou stvořené.³⁷

VYHLÁŠENÍ OHLEDNĚ VZNEŠENÝCH BOŽÍCH ATRIBUTŮ TVÁŘE, SLYŠENÍ, ZRAKU, ZNALOSTI, SCHOPNOSTI A ŘEČI

(8) Oni [ahlu l-hadís] potvrzují, že On má Tvář, slyší, vidí, disponuje znalostí, schopností, mocí a hovoří, oproti tomu, co tvrdí lidé odchýlení³⁸ (arab. أصحاب الزيغ *ashábu z-zejgh*) mezi zastánci mu'tazily³⁹ a dalšími.

Potvrzují, co říká Vznešený Alláh:

وَيَقُولُ وَجْهَ رَبِّكَ

a zůstane jen tvář Pána tvého (Rahmán:27)

أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ ط

a seslal to ve vědění Svém (Nisá':166)

Také pravil:

وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ

zatímco oni neobejmou z vědění Jeho nic leda to, co On chce. (Bekara:255)

35 Mu'tazila jsou jednou ze sekt a spekulativních teologických směrů, který se poprvé objevil v rané době 'abbásovského chalífátu od 2. století hidžry a svým pojmenováním odkazuje na dvě události. První bylo odtržení se zakladatele sekty Wásila ibn 'Atá' od kroužku posluchačů jeho učitele al-Hasana al-Basrího a druhou bylo prohlášení samotného Wásila, že kdokoli se dopustí velkého hříchu není ani věřícím, ale ani nevěřícím, nýbrž nachází se v mezistavu mezi oběma zmíněnými pozicemi. Když Wásil opustil al-Hasana a jeho žáky a připojil se k němu 'Amr ibn 'Ubejd, jejich následovníci byli nazváni mu'tazila. Tato sekta se opírá převážně o lidské ratio (arab. عقل *'akl*), kterému dávají přednost před autentickými podáními a texty (arab. نقل *nakl*).

36 Cháridžovci představovali rebelující sektu, pod tímto označením vešli ve všeobecnou známost díky své vzpouře proti chalífovi 'Alímu رضي الله عنه a jeho stoupencům z bitvy u Siffínu. Cháridžovci se rozpadli do mnoha skupin, ale shodně vynášejí soud o nevíře (arab. تكفير *tekfír*) nad chalífy Osmánem رضي الله عنهم a 'Alím, účastníky Bitvy o velblouda a nad kýmkoli, kdo se nebouří proti vládě tak jako oni, respektive neuznává jejich vedení, a též nad každým, kdo se dopustí velkého hříchu. Více viz *al-Milelu we n-nihal*, 1/114; *al-Ferku bejne l-firak*, str. 72-73; *Mekálátu l-islámijjín*, 1/167; a *Medžmú'u l-fetáwá*, 3/279.

37 Toto je jedna z podob bludu džahmíjje, mu'tazily a těch, kteří je následují. Zakládá se na přesvědčení, že sám Korán je stvořený. Imám ad-Dárimí v polemice *ar-Radd 'ala l-Merísí* říká: „*Al-Merísí věřil, že s Božími Přívlasky je to stejné jako s Koránem. Korán měl podle něho být stvořený a měl být slovem člověka, protože Alláh nehovoří. Proto i Boží Přívlasky v něm zmíněné jsou dle něj stvořené. (...) To, k čemu vyzýval, představuje jeden z velkých základů přesvědčení džehmíjje, čím byli pokoušeni a na čem se zakládaly jejich bludy. Tím, co ukřivdilo mnoha poštelcům.*“ Jejich pochybností je: „*Pokud uznají devětadevadesát Božích Přívlasků, pak to znamená, že vzývají devadesát devět božstev.*“ Podrobněji viz *Šerhu usúli l-i'tikád*, 2/215. Skupina ze selef dokonce prohlásila zastánce těchto tvrzení za nevěřící. Ishák ibn Ráhawejh řekl: „*A oni, džehmíjja, dospěli k přesvědčení, že devětadevadesát Božích Přívlasků je stvořeno (...) což je jasnou nevírou.*“ Imám Ahmed ibn Hanbel pravil: „*Kdokoli prohlásí, že Boží Přívlasky jsou stvořené, dopustil se nevíry.*“ Viz *Šerhu usúli l-i'tikád*, 2/214. Chalef ibn Hišám al-Makrí pravil: „*Nevíra toho, kdo říká, že Boží Přívlasky jsou stvořené, je pro mne nad slunce jasnější.*“ Viz *Šerhu usúli l-i'tikád*, 2/207.

38 Termín زيغ *zejgh* znamená odchýlení v srdci, či sklon následovat libovolný, dle vlastní tužby a záměru zvolený výklad toho, co má vícero potenciálních výkladů, z nichž je toliko právě jeden správný a v souladu s jednoznačnými texty, jinými slovy jde o odvržení jednoznačného vyznění ve prospěch vyznění potenciálně víceznačného. Výraz se objevuje v tomto Koránském verši: فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَاءُ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ ط فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَاءُ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ ط **Ti, v jejichž srdcích je odchýlení, následují to, co je v něm víceznačné, usilující tak o rozkol a snažíce se o svévolný výklad toho; však nezná výklad toho nikdo kromě Boha.** (Áli 'Imrán:7). Podle vícero vykladačů se tyto verše vztahují právě k atributům Božím.

39 Jejich pozici viz *Nihájetu l-ikdám*, 180-183; *Šerhu usúli l-chamsa*, str. 205 a *Telbisu l-džehmíjja*, 1/605.

Rovněž pravil:

فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا

vždyť jedině Bohu náleží moc veškerá. (Fátir:10)

Dále:

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ

Nebe jsme důkladně postavili, (Záríjját:47)

Též:

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً

Což neviděli, že Bůh, jenž je stvořil, daleko silnější než oni je mocí? (Fussilet:15)

A také:

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

vždyť Bůh sám je živitel, vládce síly a nezviklatelný! (Záríjját:58)

[Alláh] rovněž disponuje znalostí, silou, mocí, sluchem, zrakem a řečí, jak pravil:

وَلتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي

abys před Mýma očima vyrostl. (TáHá:39)

Dále:

وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحِينَا

Postav loď před zrakem Naším a podle vnuknutí Našeho (Húd:37)

Rovněž pravil:

حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ

aby mohl slyšet slovo Boží. (Tewba:6)

A slovem Božím je Korán.

Také pravil:

وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا

a Bůh věru hovořil s Mojžíšem řečí jasnou (Nisá':164)

Také pravil:

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

A když něčeho si přeje, je rozkaz Jeho pouze: "Staniž se!" a stane se. (Jásín:82)

POTVRZENÍ BOŽÍ VŮLE (ARAB. مَشِيئَة MEŠÍ'A)⁴⁰

(9) A oni [ahlu l-hadís] spolu s ostatními muslimy prohlašují: „Cokoli si Alláh přeje, to se také stane. A cokoli si nepřeje, to se nestane nikdy.“⁴¹

40 Již bylo poukázáno, že Boží vůle existují dvě – jedna určuje, co se stane a druhá určuje, co je zákonné a co je protizákonné, co je dobré a co je špatné.

41 Toto se týká Boží vůle tvůrčí, která vládne světem a určuje běh událostí a dění v něm. Tedy nestane se nic pro

On [Alláh] toto potvrdil Svými slovy:

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ

Však přát si toho nebudete, pokud Bůh, nebude chtít! (Tekwír:29)

ZNALOST BOŽÍ

(10) Tvrdí, že vůbec nikdo nemá možnost předstihnout Boží znalost,⁴² tak jako nikdo svým vlastním konáním nebo vůlí konat nemůže předčít a zprotivit se Boží Vůli,⁴³ ba ani nemůže Boží znalost změnit, protože On je nejznalejší a nestává se ani nedbalým ani nezapomíná. On je Mocný a Neporazitelný.⁴⁴

KORÁN JE SLOVEM BOŽÍM

(11) Tvrdí, že Korán je Slovem Božím a není stvořen. Nezáleží na tom, jak jej ten, kdo ho recituje vyslovuje, jakým způsobem jej pronáší, je zachováván v hrudích, recitován jazyky, zapsán do mushafů.

Není stvořený, kdokoli říká, že recitace Koránu je stvořena, čímž má na mysli samotný Korán⁴⁵, pak říká, že Korán je stvořený.

člověka či jakékoli jiné stvoření prospěšného, škodlivého či neutrálního, aniž by Alláh nechtěl, aby k tomu došlo a naopak, nic, co Alláh nechce, se nikdy stát nemůže.

42 Alláh je nejznalejší, zná vše dopředu a jako jediný pozná nepoznatelné. Není možné, aby někdo znal něco a zároveň to neznal i Alláh, nebo chtěl něco a zároveň to Alláh nechtěl, nebo někdo něco znal či zamýšlel dříve nebo zároveň s Alláhem.

43 Důležité je, že ahlu l-hadís nepopírají kauzální souvislosti, znalost, vůli a působení stvořených jsoucen, ale podřizují je působení Alláha Vzneseného. Tím se liší na jedné straně od aš'aríjského kelámu a od mu'tezily, které představují extrémní na obě strany – aš'aríjci popírají působení stvořených jsoucen a veškeré působení připisují Alláhu, zatímco mu'tezila tendují k omezení Božího působení ve světě. Podobně před nimi došli do sporu sekty kaderíja a džebríja v otázce osudu a míry Boží znalosti, přičemž ahlu s-sunna byli opět střední cestou mezi oběma těmito extrémní. Zatímco kaderíja popřela Boží předurčení a tím i Boží znalost dějů budoucích, ve prospěch naprosté a neomezené svobodné vůle lidí, džebríja negovala svobodnou vůli lidí, kteří byli podle ní přinuceni ke svému jednání osudem, což je ve výsledku popření Boží spravedlnosti. Ahlu s-sunna smýšlejí, že svobodná vůle člověka existuje, ale je podřizena vůli Alláha, který ví dopředu o všem. Alláh je tedy jak Vševědoucí, tak Spravedlivý.

44 Nikdo také nemá a nedokáže proniknout do znalosti toho, co pro nás Alláh učinil skrytým (arab. غيب *ghajb*). Kdokoli tvrdí opak, tvrdí, že má vlastnost, která náleží výlučně, pouze a jen Bohu a proto se rouhá a lže.

45 Není stvořena recitace Koránu sama o sobě, nikoli ovšem recitace jakožto čin konkrétního člověka, ve smyslu toho, jak zní, jakým způsobem je vyslovována, zda v ní dotýčný chybuje, zda čte plynule či ne apod. Tedy stvořený je čin, neboť všechny činy jsou totiž stvořeny. Mnoho následovníků tužeb připisuje imámu al-Buchárimu slova: „*Mé vyslovování (arab. لفظ *leفز*) Koránu je stvořené.*“ Poté, co však celou záležitost prošetříme, zjistíme, že jde o falešné tvrzení, se kterým nemá al-Bucháří nic společného. Nasr ibn Muhammed uvádí, že slyšel Muhammeda ibn Ismá'il al-Buchářího říci: „*Kdokoli tvrdí, že jsem řekl, že mé vyslovování Koránu je stvořené, je lhářem, protože já jsem to neřekl.*“ Viz *Tabekátu l-hanábila*, 1/277; *Sijeru a'lámi n-nubelá*, 12/457. Abú 'Amr a al-Chaffáf řekli: „*Přišel jsem k al-Buchárimu a diskutoval jsem s ním o hadisech, až jsem se vzdal a řekl jsem: „Abú 'Abdulláhu, zde je ten, který říká, že něco takového tvrdil.“ „Abú 'Amre,“ řekl al-Bucháří, „zapamatuj si, co ti teď říkám. Kdokoli z Nejsáburu, Kommu, ar-Rejje, Hamazánu, Halwánu, Bagdádu, Kúfy, Basry, Mekky nebo Medíny tvrdí, že jsem řekl, že mé vyslovování Koránu je stvořené, je lhářem, protože já jsem nic takového neřekl. Řekl jsem jen, že činy služebníků Božích jsou stvořeny.*“ Viz *Tárichu l-Baghdád*, 2/32; *Mukaddimetu Fethi l-Báří*, str. 492; a *Sijeru a'lámi n-nubelá*, 12/457-458.

ČINY SLUŽEBNÍKŮ BOŽÍCH JSOU ALLÁHEM STVOŘENY

(12) Tvrdí, že neexistuje žádný jiný skutečný stvořitel, kromě Vznešeného Alláha a to, co Jeho služebníci získávají z činů (arab. كسب *kesb*)⁴⁶ je vše Alláhem stvořeno. A Alláh vede toho, koho chce, po přímé cestě, jakož i tomu, komu chce, dává zbloudit. A pro toho, komu Alláh dá zbloudit, není dostačujícího důkazu (arab. حجة *hudždža*), ani omluvy (arab. عذر *'uzr*),⁴⁷ jak říká Vznešený:

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ

Rci: "Jedině Bůh má důkaz přesvědčující; kdyby byl chtěl, byl by vás všechny uvedl na cestu správnou." (An'ám:149)

Důkazem přesvědčujícím se zde myslí důkaz Jeho Jedinosti v poselství Jeho Proroků, kteří zvěstovali Jím zjevené Knihy lidstvu.

Vznešený také pravil:

كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ

A jak vás stvořil poprvé, tak se k Němu i navrátíte." Jednu skupinu On správnou cestou vede, zatímco druhou odsoudil k bloudění. (A'ráf: 29-30)

Rovněž pravil:

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالإِنسِ

A stvořili jsme věru pro peklo množství džinů i lidí (A'ráf:179)

A též:

مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلٍ أَنْ نَبْرَأَهَا

A nepostihne žádné neštěstí zemi ani osoby vaše, aby nebylo zaneseno v Knize dříve, než jsme je stvořili. (Hadíd:22).

Výraz نبرأها *nebre'ahá*, tj. stvořili, znamená přivedli jsme v existenci bez předchozí předlohy či vzoru, ohledem čehož není v jazyce sporu.

O obyvatelích Ráje pravil:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ

Chvála Bohu, jenž nás sem uvedl! My sami bychom nebyli našli správnou cestu, kdyby nás Bůh nebyl na ni zavedl (A'ráf:43)

46 Slovo كسب *kesb*, pl. أكساب *aksáb* znamená v jazyce shromažďování, kupení či vršení něčeho na hromadu, například získávání obživy či majetku. Ibn Fáris praví: „Ukazuje na získávání, shánění, kupení na hromadu.“ Podle Síbawejha je toto slovo synonymem pro termín جمع *džem'*, tj. shromažďování, zmnožování. U imámů Sunny však tento termín odkazuje na činy, které se k tomu, kdo je vykoná, vrátí v dobrém nebo ve zlém, jako ve slovech Božích o duši: لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ **dostane se jí odměny za to, co si pro sebe i proti sobě vysloužila.** (Bekara:286). Vznesený Alláh tedy objasnil, že duše bude odměněna i potrestána podle toho, co udělá či vykoná. Více viz Ibn Tejmíjja v *Medžmú'u l-fetáwá*, 8/87. Také viz *Mu'džemu mekájisi l-lugha*, 5/179; *Tehzibu l-lugha*, 10/79; *as-Siháh*, 10/212; a *Tádžu l-'arús*, str. 551.

47 Toto je odpověď na otázku vysvětlení zdánlivého rozporu mezi skupinou koránských veršů hovořících o těch, jež byli Alláhem potrestáni za to, že si zvolili cestu nevíry namísto cesty víry na straně jedné a skupinou koránských veršů hovořících, že na cestu nevíry je zavedl Sám Alláh. Něčí nevíra je tedy výsledkem součinnosti lidského sklonu odmítat víru a být zarputilý, s odejmutím schopnosti uvěřit Alláhem, jinými slovy lidé projeví sklon uvěřit či neuvěřit a Alláh je za to odmění vzhledem a pochopením víry, nebo potrestá zaslepeností a neschopností argumenty víry vnímat. Jedno následuje druhé, ale je to člověk, kdo se rozhoduje první, protože také existuje odměna a trest. Alláh dopředu ví, jak dopadne zkouška Jeho služebníka, dává mu ale na výběr rozhodnout se, aby mu pak mohl ukázat rozhodující důkaz proti němu samému, nade vši pochybnost, bez možnosti vymlouvat se a ospravedlňovat své počínání tím, že dotýčný neměl možnost prokázat opak.

Dále:

أَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمِيعًا

Bůh, kdyby chtěl, nevedl by cestou správnou lidstvo veškeré? (Ra'd:31)

Také pravil:

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً ۗ وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ ۗ

Kdyby Pán tvůj chtěl, byl by věru učinil lidstvo národem jediným, avšak oni stále jsou ve sporech kromě těch, nad nimiž se Pán tvůj slitoval (Húd:118-119)

DOBRO I ZLO SE DĚJE S PŘEDURČENÍM BOŽÍM

(13) Tvrdí, že jak dobro, tak i zlo, jak věci příjemné, tak i věci hořké, se dějí z předurčení Božího, daného již předtím⁴⁸ a On takto předurčil. Nikdo sám o sobě nevládne mocí způsobit škodu (arab. *darr*) ani přinést užitek (arab. *nef*) a všichni potřebují Alláha, jsou na Něm závislí v každíčkém okamžiku.⁴⁹

SESTUPOVÁNÍ DO NEJNIŽŠÍHO, TEDY POZEMSKÉHO NEBE (ARAB. السماء الدنيا AS-SEMÁ'U D-DUNJÁ)

(14) Vznesený Alláh sestupuje do tohoto nebe, na základě toho, co je spolehlivými podáními od Božího Posla صلى الله عليه وسلم potvrzeno,⁵⁰ aniž bychom se ptali, jakým (arab. *kejfe*) se to děje způsobem, nebo jaké je to ve přímo skutečnosti.⁵¹

VĚŘÍCÍ NAKONEC UVIDÍ SVÉHO PÁNA

(15) Oni [ahlu l-hadís] věří, že zbožní služebníci Boží mají v Soudný Den možnost spatřit Alláha, nikoli na tomto, ale až na Onom Světě. Toto je skutečnost pro toho, kdo získal v Soudný Den pro sebe tento oděv,⁵² ve shodě s Jeho slovy:

48 Jiným významem výrazu *maḍīn* může být v tomto kontextu „dějí se jako předem rozhodnutý a vyměřený úděl.“

49 Alláh má dvě vůle, zákonodárnou a tvořivou, konající. To, co předurčuje, aby se stalo, nemusí být nutně v souladu s tím, co si přeje předepsat jako zákon. A ve všem, co se děje tkví nějaké dobro, byť by se to člověku zdálo být špatným, protože ne člověk, ale Alláh určuje, co je dobré a co je špatné. A i sám člověk má omezenou možnost rozhodovat se a konat. Proto neexistuje zlo samostatně, ale jen jako nedostatek dobra.

50 Tento bod věrouky selef, resp. následovníků hadísu (arab. *ashábu l-hadís* أصحاب الحديث) je podepřen Božími slovy: هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِّنَ الْعَمَامِ وَالْمَلَائِكَةِ

Což mohou čekat něco jiného, než že k nim přijde Bůh a andělé v temnotě mračen? (Bekara:210)

A také:

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا

a přijde Pán tvůj i anděl, řada za řadou (Fedžr:22)

V toto vše věříme, na základě toho, co se k nám dostalo ze Zjevení. Viz 'Akídetu s-selef we ashábi l-hadís.

51 Ve věrouce selef a následovníků hadísu častá formulace *bilá kejfe* بلا كيف, tedy *aniž se ptáme jak*, znamená, že pokud by nám to On Sám chtěl vysvětlit, učinil by to. Proto svá tvrzení zastavujeme tam, kde je zastavil i On a držíme se daleko před připodobňováním Alláha ke stvořenému, neboť toto je nám poručeno Jeho Slovy:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ۗ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

On je ten, jenž seslal ti Písmo, v němž některé verše jsou pevně stanovené, a ty jsou podstatou Písma, zatímco jiné jsou víceznačné. Ti, v jejichž srdcích je odchýlení, následují to, co je v něm víceznačné, usilující tak o rozkol a snažíce se o svévolný výklad toho; však nezná výklad toho nikdo kromě Boha. Ti však, kdož pevní jsou ve věděni, hovoří: "My v ně jsme uvěřili; vše, co obsahuje, od Pána našeho je!" A připomínají si to jedině ti, kdož rozmyslem jsou obdařeni.(Áli 'Imrán:7).

52 Tj. oděv víry.

V ten den budou jedny tváře zářící a ke svému Pánu hledící (Kijáma: 22-23)

Naopak ohledně nevěřících pravil:

كَأَنَّ أَهْلَهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمْ يَحْجُبُوا

Však pozor! Věru že budou v ten den od svého Pána odděleni závěsem (Muteffifin:15).

Tedy pokud by Jej všichni, jak věřící, tak i nevěřící, shodně nemohli vidět, byli by od Něho závěsem odděleni všichni. Proto věříme, že jej věřící vskutku uvidí, aniž tím připisujeme Alláhu tělesnost (arab. تجسيم *tedžsím*)⁵³ a aniž to nějak blíže specifikujeme. Říkáme, že věřící uvidí Alláha na vlastní oči, způsobem, jaký si Alláh zvolí, a neptáme se, jak to bude zařízeno.

SKUTEČNOST VÍRY

(16) Smýšlejí, že víra (arab. إيمان *imán*) zahrnuje prohlášení, čin⁵⁴ i znalost, že se zvětšuje vlivem poslušnosti vůči Alláhu a zmenšuje díky neposlušnosti vůči Němu. Kdokoli Mu je pokornější, toho víra roste více, nežli víra toho, kdo koná činů zbožnosti méně.⁵⁵

STANOVISKO OHLEDNĚ TOHO, KDO SE DOPUSTÍ VELEHŘÍCHU

(17) Tvrdí, že pokud je někdo člověkem z lidu Boží Jedinosti (arab. أهل التوحيد *ahlu t-tewhíd*)⁵⁶, kdo se obrací k témuž modlitebnímu směru (arab. قبله *kibla*)⁵⁷ jako muslimové, ale dopustí se hříchu, ať již malého, nebo velkého, avšak vytrvá na potvrzování Boží Jedinosti (arab. توحيد *tewhíd*)⁵⁸ a nadále se snaží žít podle toho, čím ho Alláh povinoval, potom se nedopustil ničeho, co by šlo kvalifikovat jako nevíru nebo odpadlictví⁵⁹, jen na základě samotného tohoto hříchu.⁶⁰ Za takového člověka prosí o odpuštění.

Vznešený Alláh pravil:

53 Pojem i koncept التجميع *at-tedžsím*, tedy *připisování tělesnosti*, je vynálezem أهل الكلام *ahlu l-kelám*, tedy následovníků teologické spekulace a nebyl zmíněn ani Koránem, ani Sunnou. Neznali jej a neužívali ani sahábové رضي الله عنهم أجمعين ani imámové tohoto náboženství. Proto není vhodné jej používat nebo zastávat to, co má být jeho obsahem. Alláha nelze popsat ničím jiným, nežli vždy jen tím, čím On popisuje Sám Sebe a co si osobuje, případně tím, co o NĚm pravil Jeho Posel صلى الله عليه وسلم ať už ve smyslu potvrzení nebo odmítnutí.

54 Činy jsou dvojího druhu, činy srdce, jako je např. upřímnost (arab. إخلاص *ichlās*) a správný úmysl (arab. نية *nijja*), nebo činy tělesné, což jsou činy vykonané tělem, kam spadají i slova, která pronáší jazyk.

55 Tím ahlu s-sunna zaujímají střední pozici mezi sektami murdžijja, kteří tvrdí, že zbožný i hříšník mají stejnou víru, na straně jedné a cháridžovci, kteří hříšníky považovali za nevěřící, na straně druhé.

56 Tj. kdo nepřidružuje k Alláhu žádného jiného Božstva, nevzývá vedle něj nic, ani nic nepřipodobňuje k Bohu, ani Boha k něčemu, ani sama sebe k Bohu.

57 Tj. směrem ke Ka'bě v Mekce.

58 Tedy přesvědčení, že Alláh je Jediným, absolutním a plně transcendentálním Pánem, Stvořitelem, Vládcem a Vlastníkem zcela všeho, že je Jediným, Kdo má právo být uctíván a že je přesně takový a ne jiný, jakého Sám Sebe popisuje v Koránu a Sunně.

59 Tyto činy jsou nazývány rušitele (arab. نواقض *newákíd*) islámu, zneplatňují víru dotyčného a činí či mohou učinit ze svého pachatele nevěřícího. Sem spadá uctívání kohokoli nebo čehokoli jiného, nežli Boha, hanobení Alláha, Jeho proroků, Koránu apod. slovem či činem, popírání jasně stanovených článků víry nebo povolování jasných a obecně známých zákazů, či zakazování jasných a všeobecně známých příkazů, anebo popírání všem nezbytně známých náboženských povinností.

60 Toto je jasný odsudek bludu cháridžovců, kteří přeháněli v تكفير *tekfíru*, tedy odsuzování druhých jakožto nevěřících. Kohokoli, kdo se dopustil hříchu, zejména těžkého hříchu, považovali za nevěřícího a dovolovali prolít jeho krev nebo přisvojit si jeho majetek. Sunna jasně odsuzuje takové jednání jako aroganci, chaos a teror.

ale odpustí, komu chce, věci jiné než toto. (Nisá':48)⁶¹

STANOVISKO OHLEDNĚ TOHO, KDO ÚMYSLNĚ OPUSTÍ POVINNOU MODLITBU

(18) [Ahlu l-hadís] se rozešli ohledně toho, kdo úmyslně opustí povinnou modlitbu⁶² po delší čas,⁶³ nevrací se k ní a nemá kvůli tomu výčitky svědomí.⁶⁴

Jedna skupina⁶⁵ mezi nimi vynesla soud o jejich nevíře (arab. تكفير *tekfír*), kvůli podání od Proroka صلى الله عليه وسلم, které zní:

بين العبد وبين الكفر ترك الصلاة.

„Mezi služebníkem [Božím] a nevírou je zanechání modlitby.“⁶⁶

Dalším důkazem je hadís, kde Posel Boží صلى الله عليه وسلم pravil:

من ترك الصلاة فقد كفر.

„Kdo zanechal modlitby, dopustil se tak nevíry.“⁶⁷

ومن ترك الصلاة فقد برأت منه ذمة الله.

„A kdokoli zanechá modlitby, ten je zbaven ochrany Boží nad sebou.“⁶⁸

61 Tedy jediným neodpustitelným hříchem je přidružování k Alláhu a kdo se jej dopustí a nebude se kát přijetím Boží Jedinosti, tomu je zakázán vstup do Ráje. Zatímco ten, kdo se dopustí čehokoli jiného než přidružování a zemře na tom, aniž by se kál, je pod rozhodnutím Božím. Pokud Alláh chce, odpustí mu a pokud chce, potrestá ho, shodně Své spravedlivosti. A kdokoli se upřímně a správně kál, jakoby se žádného hříchu nedopustil.

62 Týká se to kterékoli z pěti povinných modliteb, které muslim vykonává každý den.

63 Tato formulace byla předmětem neshody mezi učenci – někteří ji vyložili jako čas delší, než je interval pro spojení dvou modliteb při cestě, další jako jeden den a někteří jako zvyk nemodlit se. Viz Ibn Tejmíja v *Hukmu táriki s-salát*.

64 Neshoda názorů, tedy اختلاف *ichtiláf*, se týká jen toho, kdo se nemodlí pro svou lenost a slabost své víry. Jinak panuje shoda na tom, že kdo popírá samu povinnost modlit se, dopouští se nevíry.

65 Mezi nimi byli v generaci sahábů Omar ibnu l-Chattáb, Mu'áz ibn Džebel, Ibn Mes'úd, Ibn 'Abbás, Džábír ibn 'Abdulláh a Abu d-Dardá رضي الله عنهم أجمعين. V generacích dalších to byli Ibráhím an-Necha'í, 'Abdulláh ibn Mubárek, Ajjúb as-Sachtijání, Ishák ibn Ráhawejh, Ahmed ibn Hanbel, Abú Bekr ibn Abí Šejba a další. Viz Ibn Hazm v *al-Mahalla*, 2/243; al-Chattábí v *Me'álimu s-sunen*, 5/58 a Ibnu l-Kajjím v *Kitábu s-salát*, str. 37. Z moderních učenců zastával tento názor např. Ibn Báz.

66 Zaznamenal ho at-Tirmizí v *Sunenu*, hadís č. 2620, jako hasan sahíh od Džábira ibn 'Abdulláha عنه رضي الله عنه; an-Nesái v *Sunenu*, hadís č. 464; Abú Daúd v *Sunenu*, hadís č. 4678; Ibn Mádža v *Sunenu*, hadís č. 1078; a Ahmed v *Musnedu*, 3/370. Jako sahíh jej doložil al-Albání v *Sahíhu t-terghíbi we t-terhib*, hadís č. 563.

67 Zaznamenal at-Tirmizí v *Sunenu*, hadísy č. 2618, 2619 a 2621; an-Nesái v *Sunenu*, hadís č. 423; a Ibn Mádža v *Sunenu*, hadís č. 1078. Doložen jako sahíh al-Albáním v *Sahíhu t-terghíbi we t-terhib*, hadís č. 575. Zaznamenal jej svým isnádem i at-Taberání v *al-Awsat*; Al-Albání jej dokládá jako sahíh v *Sahíhu t-terghíbi we t-terhib*, hadís č. 569. Uveden je i v *Medžme'u z-zewáid*, 1/295, jako část hadísu od Anase ibn Málika عنه رضي الله عنه ve znění: من ترك الصلاة متعمدا فقد كفر جهارا, ve významu: „Kdo úmyslně zanechal modlitby, ten otevřeně popřel víru.“ Al-Hajsemí k němu poznamenává, že všichni vypravěči v isnádu tohoto hadísu jsou spolehliví, kromě Muhammeda ibn Daúda, který je neznámý a nikdo z kritiků hadísu o něm nic neuvádí. Ibn Hibbán v *as-Sikkát* uvádí nějakého Muhammeda ibn Daúda al-Baghdádího, ale nelze potvrdit, zda jde o tutéž osobu. As-Sujútí jej uvádí jako sahíh v *Džámi'u s-saghir*, hadís č. 58912; a al-Albání jako da'íf v *Da'ífu l-džámi'*, 5/184.

68 Zaznamenal Ahmed v *Musnedu*, 5/238. 6/421. Od Ibn 'Abbáse se traduje podobný hadís ve znění: ترك الصلاة متعمدا فقد كفر جهارا, ve významu: „Kdo úmyslně zanechal modlitby, ten je zbaven ochrany Alláha a Jeho Posla nad sebou.“ Zaznamenal jej at-Taberání v *Mu'džemu l-kebir*, 12/253, hadís č. 3023. Uveden je také v *Medžme'u z-zewáid*, 1/295. Jeho vypravěči jsou spolehliví, ale isnád je ovšem podle al-Hajsemího zpřetřhaný, neboť Mekhúl nemohl vyprávět od Umm Ajmán. Od Mu'áze ibn Džebel uvádí podobný hadís at-Taberání v al-Kebíru, jenže v jeho

Naopak další skupina⁶⁹ toto zanechání vyložila ve smyslu popírání něčeho, tedy popírání povinnosti modlit se, podobně jako pravil Júsuf عليه السلام v koránském verši:

إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

Věru opustil jsem náboženství lidí, kteří v Boha nevěří. (Júsuf:37)

Tedy Júsuf opustil nevíru tím, že ji otevřeně popřel.⁷⁰

vyhlášení lidí nauky ohledně rozdílu mezi pojmy *ímán* a *islám*

(19) Někteří z nich⁷¹ uvedli, že ایمان *ímán* je vyhlášení víry a její potvrzení činem, zatímco اسلام *islám* znamená vykonávání všeho, co bylo lidstvu uloženo jako povinnost. Alláh zmiňuje oba tyto názvy a proto jsou oba pojmy propojené.

Proto také bylo řečeno, že muslimové a věřící (arab. مؤمنون *mu'minún*) jsou jedni a titíž, ale jejich označení se liší svým přesným významem, protože se poukazuje vždy na jeden jejich rys.

Mnoho z nich⁷² také uvedlo, že islám a ímán je totéž, protože Vznesený Alláh praví:

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ

Kdo touží po jiném náboženství než po islámu, nebude to od něho přijato. (Áli 'Imrán:85)

Tedy pokud je ímán něco jiného [než islám], nebylo by to možno být přijato, neboť Vznesený Alláh praví:

فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

Ty z nich, kdož věřící byli, jsme odtamtud vyvedli, však dům jen jediný těch, kdož do vůle Boží se odevzdali, jsme tam našli. (Záríjját:35)⁷³

Mezi nimi byli i tací, kteří tvrdili, že termín islám se vztahuje v užším smyslu na podřízení se Alláhu, pokoru vůči Němu a dodržování Jím stanovených zásad a pravidel, ve která dotýčný věří, protože On pravil:

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ

A říkají kočovní Arabové: "Uvěřili jsme!" Rci: "Neuvěřili jste! Spíše řekněte: „Přistoupili jsme k islámu!“, neboť víra ještě nevešla do srdcí vašich. (Hudžurát:14)

A také:

يُؤْمِنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ

A domnívají se, že tobě udělali milost, když přistoupili k islámu. Rci: "Netvrďte mi, že vaše

isnádu se nachází Bakíjja ibnu l-Welíd, který podle al-Hajsemího podává zmatené či zastírané isnády (tedy je مدلس *mudellis*), tzn. jím podávaný isnád neodpovídá skutečnosti.

69 Např. aš-Šáfí'í a jeho následovníci. Stejného názoru byl i Abú Hanífa. Z moderních učenců se tohoto názoru přidržel al-Albání.

70 Tj. opustil jsem tuto víru tím, že jsem ji popřel. Opuštění tedy možno chápat i jinak než jen jako opuštění nějaké předtím zastávané pozice, např. jako její popření, protože je známo, že Prorok Júsuf, podobně jako všichni proroci, mír s nimi všemi, nikdy nenásledoval náboženství, které by popíralo Jedinost Boží a neuznávalo víru v onen svět. Představa, že by Boží proroci vyznávali nějaký takový kult, byt' i v době před svým proroctvím, je nemyslitelná.

71 Jako al-Chattábí a další.

72 Tohoto názoru se drželi Muhammed ibn Nasr al-Merwezí, Sufján as-Sewrí, al-Bucháří, al-Muzení a Ibn 'Abdulberr, viz *Džámi'u l-'ulúmi we l-hikem*, str. 170. Totéž se uvádí od aš-Šáfí'ího, viz *Fethu l-Báří*, 1/114-115.

73 Touto jedinou domácností byla domácnost proroka Lota عليه السلام a jeho dvou dcer.

přistoupení k islámu je nějakou milostí vůči mně! Naopak Bůh vám učinil milost tím, že vás přivedl k víře (Hudžurát:17)

A toto je také důkaz pro každého, kdo tvrdí, že islám a ímán je zcela totéž.⁷⁴

PŘÍMLUVA A NAPAJEDLO BOŽÍHO POSLA, ONEN SVĚT A ZÚČTOVÁNÍ

(20) Také říkají, že Alláh vyjme z Ohně všechny z lidu Jedinosti Boží (arab. أهل التوحيد *ahlu t-tewhíd*) na přímluvu přímluvců (arab. شفاعة الشافعين *šefá'atu š-šáfi'in*).⁷⁵ Též že Přímluva⁷⁶ (arab. الشفاعة *aš-šefá'a*) je pravdou a Napajedlo (arab. الحوض *hawd*) je pravdou, Onen svět (arab. المعاد *al-me'ád*) je pravdou i zúčtování (arab. الحساب *al-hisáb*) je pravdou.

ZDRŽENÍ SE TVRZENÍ, ŽE NĚKDO KONKRÉTNÍ Z LIDÍ JEDINOSTI BOŽÍ BUDE V RÁJI NEBO V OHNI PEKELNÉM

(21) Také se zdráhají říci, že někdo konkrétní z vyznavačů Náboženství (arab. أهل الملة *ahlu l-milla*)⁷⁷ je v Ráji nebo v Pekle, protože znalost tohoto je z jejich pozice znalostí nepoznatelného (arab. غيب *ghajb*). Nevědí, zda dotyčný zemřel ve stavu víry (arab. إيمان *ímán*) nebo ve stavu nevíry (arab. كفر *kufír*). Říkají však, že ten, kdo zemřel vyznávající islám a zdržující se velehríchů (arab. الكبائر *al-kebáir*), tužeb (arab. الأهواء *al-ahwá'*) a hříchů (arab. الآثام *al-ásám*) by vstoupí do Ráje, kvůli Jeho slovům:

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ

Avšak ti, kdož uvěřili a zbožné skutky konali, to jsou ti nejlepší ze všech stvoření. Odměnou jejich u Pána jejich budou zahrady Edenu. (Bejjina:7-8)⁷⁸

Navíc, o komkoli Posel Boží صلى الله عليه وسلم dosvědčí, že bude u jeho pramene a o komkoli bude toto Prorokovo صلى الله عليه وسلم svědectví prokázáno jako autentické, pak [ahlu l-hadís] také potvrzují pravdivost tohoto svědectví o něm, následující tak Posla Božího صلى الله عليه وسلم.

TREST V HROBĚ

(22) Také tvrdí, že trest v hrobě je pravdou. Alláh trestá toho, kdo si to zaslouží, pokud On Sám chce a pokud On chce, může dotyčnému také odpustit, to kvůli Jeho slovům:

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ

ohněm, jemuž budou vystaveni za jitra i za večera. A v den, kdy udeří Hodina, bude zvoláno: "Uved'te rod Faraónův do trestu nejpřísnějšího!" (Gháfír:46)

74 Říkáme, že nejsprávnější je názor šejchu l-islám Ibn Tejmíji, podložený citovanými verši ze súry al-Hudžurát, tedy že ímán a islám, vzpomenuy odděleně, jsou synonymy a vzpomenuy zároveň, pak islám označuje tu úroveň ímánu, která dělí muslima od nemuslima, zatímco ímán označuje to, co je navíc a čím se lepší muslimové odlišují od těch horších.

75 Odkazuje na všechny ty, kteří mají Sunnou Božího Posla صلى الله عليه وسلم garantováno právo přímluvy za všechny, za které to Alláh dovoli, např. mučedník, který má právo přímluvy za sedmdesát lidí z jeho rodu.

76 Odkazuje na přímluvu Posla Božího صلى الله عليه وسلم za jeho ummu v Soudný Den, na základě které budou z pekla postupně vyvedeni všichni, kteří nikdy nepřidružovali nic k Jedinému Bohu.

77 Výraz ملة *milla* má také konotaci vyznání, náboženského přesvědčení, afiliace nebo deklarace sebe sama. Jde tedy o ty lidi, kteří se sami deklarují jako muslimové a zároveň nečiní nic, co by jejich islám jednoznačně narušovalo.

78 Uvěřili v tomto verši znamená uvěřili, že není božstva kromě Boha a Muhammed صلى الله عليه وسلم je Posel Boží.

Bylo tedy potvrzeno, že to, co zbývá z tohoto života každé ráno a každý večer, ovšem mimo to, co je mezi nimi, až do příchodu Dne Soudu, kdy mu nadejde ten nejkřutější trest bez jakékoli úlevy, jakou měli na tomto světě.

Také pravil:

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا

zatímco ten, jenž odvrátí se od připomenutí Mého, život povede stísněný (TáHá:124)

To znamená před koncem tohoto světa, čehož důkazem jsou následující slova:

وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى

a v den zmrtvýchvstání vzkříšen bude Námi jako slepý (TáHá:124)

Ta vysvětlují, že život v těžkostech přichází před samým Dnem Soudu.

A vidíme sami, že židé, křesťané a modloslužebníci si užívají života v pohodlí a blahobytu. Nevíme o tom, že by těmito slovy byl myšlen vezdejší život v nedostatku obživy⁷⁹, z každodenní zkušenosti je patrné, že obživy se dostává i jim. Tím, co je zde myšleno, tedy musí být něco, co se odehrává v době po úmrtí a před shromážděním.⁸⁰

OTÁZKY MUNKERA A NEKÍRA

(23) Také věří v Munkera a Nekíra, na základě údajů, které se dochovaly od Božího Posla صلى الله عليه وسلم, vedle slov Božích:

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ

Bůh povzbuzuje ty, kdož uvěřili, slovem pevným v životě pozemském i budoucím, zatímco nespravedlivé nechává bloudit. A Bůh činí, co Jemu se líbí. (Ibráhím:27).

[Stejně jako věří] v to, co bylo vyprávěno od Proroka صلى الله عليه وسلم ohledně jeho vysvětlení.⁸¹

ZŘEKnutí SE SPORŮ A PŘÍ OHLEDNĚ NÁBOŽENSTVÍ

(24) Podle nich je nezbytné zřici se sporů a rozepří ohledně Koránu a dalších záležitostí, na základě Jeho slov:

مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا

A hádají se o znamení Boží jenom ti, kdož nevěří (Gháfir:4)

To znamená že přit se o ně je cestou k jejich popření, či že oni se o nich prou a tím je popírají. A Alláh ví nejlépe.⁸²

79 Arabský termín رزق *rizk* označuje živobytí, obživu a prostředky k ní. Tím, kdo tvoří, dává a rozděluje veškerý existující *rizk*, je podle islámské věrouky toliko Alláh. Na člověku je jen to, aby se vynasnažil na něj dosáhnout.

80 Arabský termín الحشر *al-hašr* označuje shromáždění všech lidí i džinů k Poslednímu Soudu.

81 Posel Boží صلى الله عليه وسلم podal následující vysvětlení tohoto verše: رسول الله فذلك قول الله تعالى: يَثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ **Když bude muslim v hrobě dotazován, dosvědčí, že není božstva kromě Alláha a že Muhammed je Posel Boží, a toto značí slova Boží: Bůh povzbuzuje ty, kdož uvěřili, slovem pevným v životě pozemském i budoucím, zatímco nespravedlivé nechává bloudit. A Bůh činí, co Jemu se líbí.** (Ibráhím:27).“ Hadís zaznamenal al-Bucháří v Sahíhu pod č. 4699 přes Sa'da ibn 'Ubejdu od Berá'a ibn 'Áziba رضي الله عنه.

82 To znamená držet se vždy jen toho, co je potvrzeno jasným důkazem, tedy Koránem a autentickou Sunnou. Vše

CHALÍFÁT SPRÁVNĚ VEDENÝCH CHALÍFŮ

(25) [Ahlu l-hadís] potvrzují [legitimitu] chalífátu Abú Bekra [ibn Abí Kuháfy] رضي الله عنه⁸³ protože jej vybrali sami sahábové رضي الله عنهم أجمعين, poté chalífát Omara [ibnu l-Chattába] رضي الله عنه⁸⁴ po Abú Bekrovi, protože sám Abú Bekr si jej zvolil svým nástupcem, poté chalífát Osmána [ibn 'Affán] رضي الله عنه⁸⁵ na základě konsenzu na příkaz Omara jmenované výběřčí rady a konsenzálního přijetí zbytkem muslimů. Přijímají i chalífát 'Alího ibn Abí Táliba رضي الله عنه⁸⁶ na základě věrnostní přísahy⁸⁷, která mu byla dána účastníky Bedru - 'Ammárem ibn Jásirem a Sehlem ibn Hunejfem رضي الله عنهما, jakož i kohokoli, kdo je následoval z ostatních společníků Prorokových, se vším co bylo zmíněno o jeho přednostech a kvalitách.⁸⁸

SROVNÁVÁNÍ PŘEDNOSTÍ MEZI SPOLEČNÍKY PROROKOVÝMI

(26) Ohledně srovnávání mezi jednotlivými saháby رضي الله عنهم أجمعين říkájí totéž, co řekl Alláh:

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ

Bůh věru již našel zalíbení ve věřících, když ti přísahali věrnost pod stromem. (Feth:18)

Těž podle Jeho slov:

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

A Bůh našel zalíbení v prvních předchůdcích z přesídlenců a pomocníků a v těch, kdož je následovali ve zbožných skutcích. (Tewba:100)⁸⁹

A o kom Alláh potvrdí, že je s ním spokojen, ten již nemůže neupadnout v Jeho hněv, toto se potom může týkat i jejich následovníků (arab. تابعين tábi'ín) po nich, ovšem pouze pod podmínkou konání dobra. A kdo z nich nekonal dostatečně mnoho dobra, ten ve význam těchto slov nespadá.

JEJICH POSTOJ K TĚM, KTERÍ ZLOŘEČÍ SPOLEČNÍKŮM PROROKOVÝM

(27) Kdokoli se hněvá kvůli jejich vznešenému postavení u Alláha, pak o toho máme obavu, neboť neexistuje nic závažnějšího, nežli toto, neboť Vznešený Alláh praví:

ostatní není nijak dokázatelné, jedná se o pusté tvrzení bez opory a nezvratného argumentu, sloužící nebo ústící pouze v rozkoly a ničící původní jednotu a celistvost na základě hnidopišství a malichernosti, sobectví, partajnickosti a nezdravé zaujatosti vlastním názorem. Debaty o tom, co se dotýká víry a co zároveň nebylo ustaveno ani Koránem, ani Sunnou ničím neprospívají k rozvoji zbožnosti a síly vlastní víry a navíc vnášejí pochybnosti, že to, co bylo k nám přeneseno spolehlivou cestou od Proroka صلى الله عليه وسلم nám nedostačuje, před čímž se utíkáme v ochranu ke Vznešenému Pánu všech světů. A my jsme spokojeni s islámem jakožto náboženstvím, s Alláhem jakožto Pánem a Muhammedem صلى الله عليه وسلم jakožto prorokem. Kdo touží otvírat témata, která Alláh a Posel Jeho صلى الله عليه وسلم ponechali lidskému umu skryta, tvrdí, že se Alláh není dokonalý a že se Muhammed صلى الله عليه وسلم zpronevěřil svému prorockému úkolu.

83 Vládl v letech 632 – 634 kř. éry.

84 Vládl v letech 634-644 kř. éry.

85 Vládl v letech 644-656 kř. éry.

86 Vládl v letech 656-661 kř. éry.

87 Arabský termín ببيعة *bej'a* je ústředním bodem teorie společenské smlouvy v islámu. Jde o přísahu věrnosti, kterou lid nebo jeho představitelé skládají chalífovi a tím jej přijímají za svého vládce.

88 Tím se ahlu s-sunna staví do opozice proti všem, kteří některé sahába považují za nevěřící, nebo téměř za svaté a za božstva, a k Alláhu se utíkáme před tím.

89 Termín مهاجرون *muhádžirún* označuje ty Prorokovy společníky, kteří islám přijali ještě v Mekce a na Prorokův صلى الله عليه وسلم příkaz přesídlili z Mekky do Medíny. Termín أنصار *ansár* se vztahuje na muslimy, kteří se k muhádžirům přidali v Medíně.

Muhammad je posel Boží; a ti, kdož jsou s ním (Feth:29)

až do slov Božích:

وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغَلَّطَ فَأَسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوْقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ ۗ

zatímco podobenství jejich v Evangelii zní: jsou jako sadba, jejímž výhonkům Bůh dává vyrůst a posiluje je, až stanou se pevnými a drží se zpříma na stéblech svých, k radosti tomu, kdo ji zasel, aby tím Bůh rozhněval nevěřící. (Feth:29).

Alláh tedy říká, že je samé učinil zdrojem hněvu pro nevěřící.⁹⁰

O jejich chalífátu [ahlu l-hadís] uvádějí slova Boží:

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

Bůh přislíbil těm z vás, kdož uvěřili a zbožné skutky konali (Núr:55), kde se slovo *minkum* منك, tedy z vás vztahuje na toho, kdo se narodí v čase Proroka صلى الله عليه و سلم či po něm a sdílí s ním totéž náboženství.

Alláh dále pokračuje:

لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا ۗ يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا ۗ وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

že z nich učiní nástupce na zemi, tak jako již učinil nástupci ty, kdož byli před nimi. A přislíbil jim, že upevní pro ně náboženství jejich, které se mu zlíbilo jim dát, a že nahradí poslze obavy jejich jistotou. "Uctívejte Mne a nepřidružujte ke Mně nic! (Núr:55)

Tedy přislíbil jim autoritu praktikovat své náboženství, které si pro ně zvolil. Jistojistě jim odměnou za jejich pevnou víru poskytne bezpečí a jistoty, aby mohli uctívat pouze Jeho Jediného a nepřidružovat k němu nic. Alláh takto posílil islám Abú Bekrem, Omarem a Osmánem, toto byl slib Boží, který jim byl splněn. Obsadili území nepřátel a nepřátelé neobsadili jejich územích. Nahnali strach svým nepřátelům, ale jejich nepřátelé nenahnali strach jim.

Alláh také ohledně těch, kteří nevytáhli do bitvy tehdy, když to od nich bylo žádáno, řekl:

فَإِن رَّجَعَكَ اللَّهُ إِلَىٰ طَائِفَةٍ مِّنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُواكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَّن تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَن تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا ۗ إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْفُجُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ

A jestliže tě Bůh navrátí k některé skupině z nich a budou-li tě žádat o dovolení vytáhnout do boje, řekni jim: "Už nikdy se mnou nepůjete do boje a už nikdy se mnou nebudete bojovat proti nepříteli! Zalíbilo se vám sedět doma hned napoprvé, zůstaňte tedy nyní sedět s těmi, kdož doma zůstali!" (Tewba:83)

Tedy když následně žádali Božího Proroka صلى الله عليه و سلم o svolení vytáhnout znovu do boje, on jejich vojenskou pomoc odmítl.

Vznešený Alláh pak seslal:

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَىٰ مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ ۗ يُرِيدُونَ أَن يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ ۗ قُلْ لَّن تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِن قَبْلُ ۗ فَسَيَقُولُونَ بَلْ نَحْسُدُونَا ۗ بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا

A řeknou ti, kdož zůstali vzadu, když chystáte se na pochod, abyste se zmocnili kořisti: "Dovolte nám, abychom vás následovali!" A rádi by takto změnili slovo Boží! Rci: "Nebudete nás následovat - tak to již dříve rozhodl Bůh!" A řeknou: "Nikoliv, vy nám to jen nepřejete!" Ba ne, oni jsou jen málo chápaví. (Feth:15)

⁹⁰ Tj. jen nevěřící jim zlořečí a hněvají se na ně. Pokud jim tedy tito zlořečí a hanobí je, potom minimálně mají jednu z vlastností nevěřících.

Také o nich dále řekl:

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سُدْعُونَ إِلَى قَوْمِ أُولِي الْأَرْحَامِ شَدِيدِ تَقَاتُلُونَهُمْ أَوْ يُسَلِّمُونَ ط فَإِن تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا ط وَإِن تَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِّن قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

Rci těm z kočovných Arabů, kteří vzadu zůstali: "Budete vyzváni k boji proti lidu obdařenému velkou bojovností; a budete proti nim bojovat, leč by přijali islám. Uposlechnete-li, Bůh vám dá odměnu překrásnou, avšak obrátíte-li se zády, tak jak jste se již obrátili dříve, potrestá vás trestem bolestným." (Feth:16)

Tedy ti, kteří byli živí v době Božího Posla صلى الله عليه و سلم byli právě těmi, kteří byli těmito verši káráni, protože byli vůči Prorokovi صلى الله عليه و سلم neposlušní. Někteří z nich byli v době Abú Bekra, Omara a Osmána stále naživu. Poslušnost vůči nim jim měla zajistit odměnu, zatímco neposlušnost těžký trest.⁹¹

Tedy to, co tvrdíme o jejich vládě, pochází přímo od Alláha a On do našich srdcí nevložil žádnou zášť vůči nim. Jak byl již jednou chalífát prvního z těchto čtyř ustanoven, chalífáty zbývajících již nezbytně následovaly po něm.

PÁTEČNÍ SPOLEČNÁ MODLITBA PLATÍ ZA KAŽDÝM MUSLIMSKÝM VŮDCEM, BEZ OHLEDU NA TO, ZDA JE ZBOŽNÝM, NEBO JE TYRANEM

(28) Oni zachovávají [společnou] modlitbu, ať už páteční (arab. *جمعة džumu'a*) nebo jinou, za každým muslimským vůdcem, bez ohledu na to, zda je zbožný, či tyranský, protože Alláh přikázal vykonávání páteční modlitby jako absolutní povinnost, na základě Své Znalosti, i přesto, že věděl, že se k moci dostanou i vůdcové, kteří budou nemravní (arab. *فاجر fádzir*), nebo hanebníci (arab. *فاسق fásik*), ale i přesto neurčil jiný čas [k jejímu vykonání], nežli ten, který stanovil⁹², ani nezjevil žádný příkaz zrušit džumu'u z jiného, než stanoveného důvodu.⁹³

DŽIHÁD POD VELENÍM VŮDCE, BYŤ BY TYRANEM

(29) Také smýšlejí, že je povoleno vytáhnout do boje proti nevěřícím⁹⁴ i po boku i těch vůdců, kteří jsou utlačovateli (arab. *ظالمون zálímún*).⁹⁵ Věřící, že by měli prosit prosebnými modlitbami za nápravu těchto vládců a jejich návrat ke spravedlivému jednání.⁹⁶

91 Chalífát správně vedených chalífů je tedy pokračováním mise započaté samotným Poslem Božím صلى الله عليه و سلم. Respekt vůči Abú Bekrovi, Omarovi, Osmánovi či 'Alímu عنهم أجمعين رضي الله عنهم je podobou respektu vůči Poslu Božímu صلى الله عليه و سلم a tomu, s čím byl seslán.

92 Tímto časem je dle většiny čas polední modlitby od jeho začátku až do jeho konce v pátek, podle imáma Ahmeda trvá tento čas od východu slunce až do konce času polední modlitby v pátek.

93 Takovým důvodem je např. stav přímého válečného ohrožení, nebo neexistence dostatečného počtu věřících, neexistence imáma, který by byl schopen pronést kázání, nebo neexistence instituce, která by pro páteční modlitbu vytvořila podmínky. V takovém případě se věřící modlí obyčejnou polední modlitbu. Páteční modlitba také není povinná pro cestujícího mimo své bydliště a v situaci, kdy na pátek připadne nějaký z obou svátků عيد 'id.

94 Jedná se o situaci, kdy jde o boj, který splňuje šari'atské předpoklady skutečného džihádu z hlediska svého důvodu, cíle i prostředků, tj. není veden pro ziskuchtivost nebo územní rozpínavost, je vždy buď obranou sebe, víry anebo svých spojenců a nikdy neuzívá devastujících taktik, či nezasahuje civilisty. Pokud tyto podmínky nejsou splněny, jedná se o křivdu, o nečestný boj, o nespravedlivou válku a nikoli o džihád.

95 Tj. nejsou spravedlivými vládci, nesplňují požadavky, které na vládce, aby byl označen jako spravedlivý, klade šari'a, jednak tím, že porušují stanovené hranice a křivdí tím, že ubližují nevinným anebo tím, že nedodržují své povinnosti či jsou nedůslední, čímž nechrání ty, které mají na zodpovědnost, nebo obojí současně.

96 Tedy nezrazují je a neproklínají ani svým jednáním, ani ve svých prosbách.

Nepřijímají jako povolenou možnost vytáhnout proti nim ve smyslu vzpoury, s mečem.⁹⁷ Nechtějí bojovat, aby to nezpůsobilo pokušení a rozvrat.⁹⁸

Pokud jsou splněny příslušné podmínky a odkloněna možná rizika, považují za povolený boj proti nespravedlivým v táboře spravedlivých pod spravedlivým vůdcem, pokud něco takového existuje.⁹⁹

PŘÍBYTEK ISLÁMU¹⁰⁰

(30) Smýšlejí, že jakákoli země zůstává zemí islámu a nestává se zemí nevíry, jak tvrdí mu'tezila, dokud je v ní přítomno volání k modlitbě, existuje islámská administrativa a lidé zde jsou chráněni a v bezpečí.¹⁰¹

ČINY SLUŽEBNÍKŮ NEROZHODUJÍ O VSTUPU DO RÁJE, KROMĚ POKUD TAK CHCE ALLÁH

(31) Věří, že člověku není zaručen vstup do Ráje, i když by se ničeho nedopustil, kromě skrze milost a dobrodiní Boží.¹⁰² On si vyvolí toho, koho On Sám chce, pro Jeho znalost něčí dobroty a Jeho přijetí skutků poslušnosti, to je pro Něj laskavost a nikoli ospravedlnění, jak pravil Alláh:

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَايَ مِنْكُمْ مَنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ^ط

A kdyby nebylo laskavosti Boží vůči vám a milosrdenství Jeho, žádný z vás by se byl nikdy neočistil, avšak Bůh očisťuje, koho chce. (Núr:21)

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا

A kdyby nebylo dobrodiní a milosrdenství Božího vůči vám, věru byste byli všichni následovali satana, kromě několika málo. (Nisá':83)

وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ

Avšak Bůh vyznamenává milosrdenstvím Svým, koho chce. (Bekara:105)

97 Snaží se situaci napravit upřímnou a dobře míněnou konstruktivní kritikou, ideálně mezi čtyřma očima, s úsilím a touhou po nápravě situace, nikoli ukřičeným způsobem oponování a destruktivní a dehonestující kritikou, mající za cíl v prvé řadě předvést sebe sama, své rétorické umění a získat vliv, moc a stoupence.

98 Uvědomují si, že nelze bojovat proti nastalému zlu způsobem, který by vyústil v ještě větší zlo, než bylo to, které se na počátku pokoušeli odstranit.

99 V případě, že cítí možnost hladkého svržení takového nespravedlivého vládce a jeho nahrazení jiným, schopnějším a spravedlivějším, aniž by došlo k chaosu a krveprolití, svolí k boji, pakliže je zaručena jednota šiků muslimů a minimalizováno riziko rozkolu. Při tomto boji nepřikračují nezbytně nutnou mez násilí a nátlaku, s cílem nápravy a zlepšení, ne s cílem vybití hněvu, dání průchodu agresji a ukojení touhy po pomstě. Postupují shodně slově Božím: **وَأِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لِيُغْنِيَا عَنْكُمَا دِمَاءَهُمَا سَأَلَ اللَّهُ عَنِ الدَّمِائِذَا قَاتِلَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَمْرٌ لِلَّهِ فِيمَا قَاتَلَا وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لِيُغْنِيَا عَنْكُمَا دِمَاءَهُمَا سَأَلَ اللَّهُ عَنِ الدَّمِائِذَا قَاتِلَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَمْرٌ لِلَّهِ فِيمَا قَاتَلَا وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لِيُغْنِيَا عَنْكُمَا دِمَاءَهُمَا سَأَلَ اللَّهُ عَنِ الدَّمِائِذَا قَاتِلَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَمْرٌ لِلَّهِ فِيمَا قَاتَلَا** **Bojují-li mezi sebou dvě skupiny věřících, usmířte je! A činí-li jedna skupina z těch dvou bezpráví druhé, bojujte proti těm, kdo činí bezpráví, dokud se před rozkazem Božím neskloní! A když se skloní, usmířte obě strany spravedlivě a buďte nestranní, neboť Bůh věru miluje ty, kdož jsou nestranní!** (Hudžurát:9). Tedy, a co je obzvláště důležité, nikdy neklesnou k tomu, aby své oponenty označili za nevěřící jen proto, že s nimi v rovině politiky nesouhlasí.

100 Arabský výraz دار الإسلام *dáru l-islám* překládaný jako příbytek islámu nebo území islámu, je protikladem k výrazu دار الحرب *dáru l-harb*, tj. příbytek války, nebo území války, tedy území, na němž není bezpečnost muslimů zaručena a odkud mohou očekávat válečnou hrozbu, tedy území, kam směřuje ozbrojený džihád na cestě Boží.

101 Řečeno jinými slovy a modernějším jazykem, dokud na nějakém území žijí muslimové, mají tam instituce, dokud je jim tam zaručeno bezpečí a svoboda praktikovat svou víru, resp. nejsou nuceni k něčemu, co se jejich víře přičí.

102 Tj. člověk si nezaslouží Ráj svými činy a svým úsilím, ale vstupuje do něj z Milosti Boží. Čin je jen vnější, lidé nevidí do srdce druhých lidí a je možné, že konání, které vnímali jako vrchol dobroty a zbožnosti, bylo pustou přetvářkou bez skutečné náplně.

PŘEDURČENÍ LHŮTY ŽIVOTA

(32) Říkají, že Alláh předurčil každé bytosti, kterou stvořil, lhůtu (arab. أجل *adžel*) po kterou bude živa, a tato plyne¹⁰³:

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ

A každý národ má svou lhůtu danou, a když se lhůta jeho dovrší, nemůže ji odložit ani uspíšit ni o hodinu jedinou. (A'ráf:34)

Pokud zemře nebo bude zabita, pak umírá a uplyne její stanovená délka života, jak praví Vznešený Alláh:

قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي يُبُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ

Rci: "Kdybyste byli zůstali v domech svých, vskutku ti, jimž bylo předepsáno, aby byli zabiti, by byli věru vyšli k místům, kde nyní spočívají. (Áli 'Imrán:154)

ALLÁH JE POSKYTOVATELEM ŽIVOBYTÍ

(33) Alláh poskytuje živobytí (arab. يرزق *jerzuku*) každému živému tvorovi, potravu, ze které žije a je živěn. Alláh poskytuje obživu každému Svému stvoření, které zůstává naživu a On je Ten, Který poskytuje obživu také lidstvu, ať už pochází z povoleného (arab. حلال *halál*) nebo zakázaného (arab. حرام *harám*) zdroje.

Podobně poskytuje také vše krásné a vše, co slouží jako prostředky k získávání obživy.

ALLÁH JE STVOŘITELEM ŠEJTÁNŮ I JEJICH NAŠEPTÁVÁNÍ

(34) Věří, že Alláh stvořil šejtány, kteří našeptávají potomkům Adamovým, mámi je a klamou.¹⁰⁴ Též věří, že šejtán zasahuje do věci lidstva.¹⁰⁵

MAGIE A MÁGOVÉ

(35) V tomto životě existuje magie (arab. سحر *sahr*) a mágové. Tato magie¹⁰⁶ i její využívání je

103 Tedy délka života je předurčena Alláhem a nikdo ji nemůže změnit, ve shodě se slovy Božími: مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجْلَهَا وَمَا هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ يَسْتَأْخِرُونَ **a žádný národ nemůže způsobit uspíšení ani oddálení termínu svého.** (Hidžr:5) ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ **On je ten, jenž z hlíny vás stvořil a pak stanovil lhůtu života vašeho - a lhůta u Něho je pevně stanovena - a přece o tom pochybujete.** (An'ám:2) Někteří z ahlu s-sunna zastávají názor, že způsob předurčení doby života je dvojitý – jednou stanovená doba života, která se nemění, tzv. أجل مسمى *adželun musemmá*, a délka života, kterou Alláh shodně Svě vůli mění, tzv. أجل غير مسمى *adželun ghajru musemmá*. Tj. za normálních podmínek platí první, pokud Alláh rozhodne, že dotyčný člověk nebo skupina lidí nemá zahynout přirozenou smrtí, ale podlehnout zranění či nemoci, uspíší čas smrti, nebo pokud rozhodne, že kvůli něčemu mají žít déle, oddálí ho, shodně Svě Moudrosti a Spravedlivosti. Viz Ibnu l-Kajjim v *Kitábu r-rúh*.

104 Síly zla tedy nejsou stvořiteli zlých věcí a ohavné havěti, ani vládci nad peklem, jako je tomu v lidových křesťanských představách. Naopak, jsou stvořeními s omezenou mocí, která se nemohou protivit Alláhu a i je čeká na onom světě utrpení pekelného trestu a věčné zatracení.

105 Jak řekl Vznešený Alláh: الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ **Ti, kdož pohlcují zisk z lichvy, vstanou z mrtvých jako ten, koho satan potřásl svým dotekem.** (Bekara:275).

106 Magie funguje na základě rituálů a spolupráce s džiny, stvořeními a často (byť zdaleka nikoli vždy) i zlými

nevírou, stejně jako věřit v její moc získat něco pozitivního, nebo uchránit se před něčím negativním, vyjma s dovolením Božím.¹⁰⁷

VYHÝBÁNÍ SE INOVACI V NÁBOŽENSTVÍ

(36) Věří, že inovaci v náboženství (arab. بدعة *bid'a*)¹⁰⁸ je třeba se vyhnout, stejně jako hříchům, pýše, aroganci, prostochvále, zradě, šíření zkaženosti¹⁰⁹ a klevetných řečí. Věří, že člověk by se měl vyvarovat toho, aby škodil lidem a měl by opustit pomluvy (arab. غيبة *ghíba*), kromě případu lidí, kteří se veřejně dopouštějí inovace v náboženství a vyzývají k ní. Varovat před nimi druhé není pomlouváním.

UČENÍ SE NAUCE

(37) Věří, že nauku třeba hledat na místech nejpříhodnějších k tomu a mít ji ve velkém respektu. S plnou vážností je třeba přistupovat k učení se Koránu, jeho naukám a jeho výkladu, je třeba naslouchat Sunně¹¹⁰ Božího Posla صلى الله عليه وسلم, jejímu sesbírání,¹¹¹ shodě na ní¹¹² a porozumění jí, jakož i zkoumání podání (arab. آثار *ásár*)¹¹³ sahábů.

ZDRŽENÍ SE ZLOŘEČENÍ VŮČI PROROKOVÝM SPOLEČNÍKŮM

(38) Také se zdržují zlého slova na adresu sahábů رضي الله عنهم أجمعين a nepřipisují jim nic zlého. Vše to, k čemu mezi nimi došlo, svěřují k posouzení a rozřešení jedině Alláhu.¹¹⁴

bytostmi, které lákají do různých léček ve snaze svést lidi od uctívání Jediného Stvořitele. Magie může působit na principu podobnosti, protikladu nebo sepjatosti s cílovým objektem, terčem magického působení. Známe magii např. ochrannou, záškodnou nebo milostnou.

107 Z věrouky zachráněné skupiny je i víra v to, že magie je realita a skutečně působí, nicméně nemůže ani tak obejít to, co Alláh již předurčil. Cokoli negativního Alláh předurčil, před tím nás nic nezachrání, cokoli pozitivního nám Alláh osudem přináší, to nám nikdo a nic nebude moci sebrat. Věnovat se magii, studovat její zákonitosti a vykonávat její rituály je nevírou vyvádějící z islámu, na základě Božích slov o Hárútu a Márútu. Využívat služby vědem, věstců, čarodějů a podobných individuů je také podobou nevíry, která může a nemusí člověka vyvádět z lůna islámu. Islám opouští ten, kdo se prostřednictvím těchto praktik dopustí modloslužebnictví.

108 Je třeba úzkostlivě rozlišovat mezi terminologickým významem slova inovace, takto je užito např. zde, kdy inovací je cokoli nově vnesené do víry, ať už přesvědčení, koncept nebo akt, něco, co nebylo součástí víry v okamžiku smrti Božího Posla صلى الله عليه وسلم na straně jedné a jazykovým významem označujícím jakoukoli inovaci, novotu nebo novinku, změnu stavu oproti původnímu, ať se to týká čehokoli, na straně druhé. Vždy, když je nějaká inovace označena za dobrou, jedná se o chápání pojmu inovace v jazykovém a nikoli terminologickém smyslu.

109 Zde užitý arabský termín الدغل *ad-deghal* znamená vše, co plodí a způsobuje zlo. Viz *Tehzibu l-lughah*, 8/71.

110 Zde se pod termínem Sunna myslí hadísy Božího Posla صلى الله عليه وسلم a nauky o nich.

111 Otázky jak byla zachována, kdo jsou vypravěči daného podání, jaký je jejich řetězec a vzájemné vztahy mezi nimi apod.

112 Jde o otázku autenticity, o oddělení věrohodných, nevěrohodných a vymyšlených údajů od sebe, o otázku věrohodnosti a správnosti nejen řetězce tradentů, ale i samotného znění určitého podání.

113 Pojem آثار *ásár* – podání, je širší než pojem hadís. Nemusí jít jen o výroky Proroka صلى الله عليه وسلم, ale i o podání od jeho společníků, jejich následovníků a následovníků jejich následovníků, tedy o podání od zbožných předků ve všeobecnosti.

114 Toto se týká hlavně sporů vyvstalých po jmenování 'Alího ibn Abí Tálíba رضي الله عنه chalífou a námitek, které vůči němu někteří vznesli v souvislosti s vyšetřováním vraždy jeho předchůdce v úřadu, chalífy Osmána ibn 'Affán رضي الله عنه. V této otázce se od tohoto jasného stanoviska odchýlily dvě extrémní skupiny – ší'ité, k, kteří 'Alího, jeho rodinu a jeho stoupence považovali za světce a všechny jeho protivníky za hanebníky nebo nevěřící, a násiba, kteří prohlásili 'Alího za nevěřícího, stejně jako jeho rodinu a také zavražděného Osmána. A daleko jsou oni toho.

NEZBYTNOST SPOLEČENSTVÍ

(39) Hlásají nezbytnost existence správně vedeného společenství (arab. جماعة *džemá'a*),¹¹⁵ zdůrazňují přednosti společného jídla a pití a nezbytnost existence společnosti pro pokrytí každodenních potřeb lidí, jako odívání, jakož i nezbytnost celospolečenského úsilí konat dobro, přikazovat vhodné a zakazovat zavrženímhodné (arab. الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر *al-amru bi l-ma'rúfi we n-nehju 'ani l-munker*),¹¹⁶ vyhýbat se nevědomým, dokud nebudou naučeni pravdě a dokud jim tato nebude vysvětlena, přičemž všechny následky a sankce přicházejí až poté,¹¹⁷ zdůrazňují též potřebu prosadit ve společnosti vzájemné odpuštění.

NEZBYTNOST NÁSLEDOVÁNÍ UČENÍ AHLU L-HADÍS, ZACHRÁNĚNÉ SKUPINY

(40) Toto jsou základy náboženství a učení (arab. مذهب *mezheb*)¹¹⁸ věrouky ahlu l-hadís, těch, které nehyzdí žádná inovace a ani je nezmámilo žádné pokušení. Nestali se příliš měkkými¹¹⁹ a nemají sklon k ničemu neoblíbenému (arab. مكروه *mekruh*) v náboženství,¹²⁰ drží se pevně provazu Božího, nerozdělují se a od této cesty se ani neodchylují.

A vědí, že Vznešený Alláh Sám Sobě dal ve Své Knize za povinnost Svou Lásku a Odpuštění těm, kdo následují jeho Posla صلى الله عليه وسلم, takové On učinil spašenou skupinou (arab. الفرقة الناجية *firkatu n-nádzíjja*) a společenstvím následovníků, přičemž každému, kdo říká, že miluje Alláha, říká:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

Rci: "Milujete-li Boha, pak mne následujte a Bůh vás za to bude milovat a odpustí vám viny vaše. (Áli 'Imrán:31)¹²¹

115 Toto společenství je buď společenství muslimů sjednocených na základě principů Koránu a Sunny pod jedním vůdcem, nebo na základě shody přesvědčení tvoří ahlu s-sunna z doby pozdější společenství jednoty s věřícími z řad zbožných předků.

116 Tedy uznávají, že islám je víra společenského působení a nápravy, nikoli víra poustevnictví a sekluze, zaměřující se na individuální mystiku a meditativní spiritualitu, byť má spirituální růst, vývoj a rozvoj každého jedince v islámu svůj nenahraditelný význam a výsadní postavení. Islám je učením, jak se stát lepším člověkem a lepším členem společnosti.

117 Tedy nikdo není trestán za to, o čem neměl znalost, o čem nevěděl, že je špatné a že za to následují nemilé následky na tomto nebo na onom světě, ve shodě se slovy Božími: وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ^{١٥} a **nepotrestali jsme nikoho dříve, než byl námi vyslán posel. (Isrá':15).**

118 Zde je termín mezheb nutno chápat v kontextu věrouky, jako učení, názorový proud, jediný správný, oproti jiným špatným, nikoli v kontextu fikhu jako školu islámsko-právního myšlení, ke které existuje bezpočet alternativ. Naopak, zde se chce ukázat, že k mezhebu ahlu l-hadís žádná alternativa neexistuje, protože právě ahlu l-hadís zachovávají původní věrouku islámu v podobě, jak byla formulována Prorokem صلى الله عليه وسلم a jeho společníky رضي الله عنهم أجمعين.

119 A zároveň, co je neméně důležité, ani příliš tvrdými. Tvrdost i měkkost, striktnost i benevolenci, odměřují shodně situacím a moudrosti, s vědomím vyšších intencí a cílů šari'atského zákonodárství, nejvyšších intencí, které šari'a chrání a které z hlediska programu islámské osvěty jsou neefektivnější a vedou k nejlepšímu výsledku.

120 Tento termín je zde nutno chápat v širším, jazykovém smyslu, nikoli jako užší, specifický termín klasifikace činů, známé ze základů islámské právní vědy. Zde znamená vše, co je odsuzováno a čeho jsme nabádání vystříhat se, ať už to s sebou primárně nese hřích, nebo pouze může potenciálně ke hříchu vést.

121 Lásky k Alláhu je tedy přímo svázána s láskou k Jeho Poslu صلى الله عليه وسلم, míra lásky k Jeho Poslu صلى الله عليه وسلم je dána měrou jeho následování. Následovat Proroka صلى الله عليه وسلم znamená nejen ho napodobovat ve vnějších projevech a charakteristikách víry, ale i v jeho cílech, krocích k jejich dosažení, vnitřních způsobech prožívání víry, snaze a úsilí o společenskou nápravu, vznešených ideálech a vysokých mravních kvalitách.

UPŘEDNOSTŇOVÁNÍ ANALOGICKÉHO ÚSUDKU NAD TEXTEM¹²²

A základem bludu toho, kdo zbloudil, je upřednostnění jím postavené analogie¹²³ nad textem, seslaným od Alláha,¹²⁴ jakož i následování tužby (arab. *hawá* هوى) namísto následování příkazu Božího.

Neboť věru vyznění, pochopení a význam vždy odpovídá tomu, co se dotyčnému jedinci zlíbí, podle toho, jak se mu to zlíbí, podle jeho gusta,¹²⁵ avšak pro lidi víry (arab. أهل الإيمان *ahlu l-ímán*) je odpovídajícím rysem to, co přiblížil svými slovy¹²⁶ Posel Boží صلى الله عليه وسلم ve věrohodném hadise:

ثلاث من كن فيه وجد حلاوة الإيمان: من كان لله ورسوله أحب إليه مما سواهما، ومن كان يحب المرء لا يحبه إلا الله و
من كان يكره أن يرجع في الكفر بعد إذ أنقذ الله منه كما ينزه أن يلقي في النار.

„Kdo v sobě nalezne trojí, ten okusí sladkost víry: komu bude Alláh a Jeho Posel milejší, nežli cokoli mimo ně, kdo bude jiného člověka milovat čistě kvůli Alláhu a kdo bude nenávidět, aby byl navrácen do nevíry poté, co ho z ní Alláh spasil, stejně, jako by nenáviděl, aby byl vržen do ohně.“^{127 128}

122 Tato část není dle některých přímou součástí pojednání, spíše se jedná o jeho další krátké dílo *ar-Risáletu fi l-'akideti*, které poslal obyvatelům města Džejlán.

123 Toto v sobě ukrývá dvojí úskalí. Jednak je nepřípustné stavět analogii tam, kde existuje v dané věci zjevený text.

124 Tímto textem může být pasáž z Koránu, přímého a nestvořeného slova Božího, nebo citace z autentické Sunny Božího Posla صلى الله عليه وسلم, který nejedná ani nehovoří z popudu vlastního, ale vždy na příkaz Boží. O Proroku Muhammedovi صلى الله عليه وسلم Alláh praví: **Váš druh nebloudí, ani nebyl sveden, ani nehovoří z vlastního popudu svého.** (Nedžm: 2-3).

125 Skutečnost, že interpretace každého z nás je ovlivněna úrovní našich znalostí textů i metod správného vyvozování z nich, čistotou našich úmyslů, naším kulturním zázemím odpovídajícím době a místu, kde a kdy působíme, stejně jako předznaností a názory, které zastáváme, nebo publikem, ke kterému promlouváme, jednoznačně svědčí pro skutečnost vždy při interpretaci zohledňovat fakt, že jde o lidskou interpretaci a vždy před ní upřednostňovat jasné vyznění textu tak, jak byl vyřčen.

126 Všimněme si zejména první konstatace v citovaném hadisu, že kdo bude milovat Alláha a Jeho Posla صلى الله عليه وسلم více, než cokoli jiného. To znamená upřednostnit jejich vyřčené znění i před vlastní interpretací a vlastním názorem. To neznamená kapitulaci vlastního kritického myšlení, ale nový impuls pro ně, protože ony sami nikdy nemohou být proti pravdě a rozumu, neboť je seslal Sravedlivý a Moudrý. A zároveň názor, který by je nezohledňoval, nemůže být v dané věci správný a v testu kritického myšlení naopak neobstojí.

127 Hadís je muttefekun 'alejhi, zaznamenal ho od Anase ibn Málíka رضي الله عنه al-Bucháří v *Sahíhu*, hadísy č. 16, 221, 4641; a Muslim v *Sahíhu*, hadís č. 143.

128 Otázka stvořeni recitace Koránu je příkladem pasti, do které upadlo mnoho z následovníků ahlu l-hadís a ahlu s-sunna, dlouze o ní diskutovali a někteří dokonce klesli i k označení svých oponentů za nevěřící, vše to je ale přehnané a nemá pro nás význam, jak říká Ibn Kutejba: „...neboť oni se shodují na základním postulátu, tedy že Korán je nestvořeným Slovem Božím. Viz *Kitábu l-ichtiláf*, str. 245. Ibn Kajjím říká, že v této otázce „imámové sunny a hadisu rozlišují mezi tím, co přichází od služebníka a co přichází od Jeho Pána, podle nich je Korán jako celek Slovem Božím, doslova i významem, hlasy služebníků Božích a pohyby [jejich mluvidel], i způsoby, jakými Korán vyslovují, toto všechno je stvořené, oddělené od Alláha.“ Viz *Muchtesaru s-sawáik*, str. 62. Také říká: „Al-Bucháří je nejznalejší v této otázce, přednější na ni odpovědět, než všichni ti, kteří se s ním neshodli, dohromady. To, co o ní řekl je výstižnější a jistější než slova Abú 'Abdulláha (tj. Ahmeda ibn Hanbel), protože imám Ahmed se raději zastavil o krok dříve a zdržel se říci, že recitace Koránu je stvořená, aby předešel záměně pojmů „vyslovování Koránu“ a „znění Koránu.“ Ibn Kajjím vysvětluje jeho cíl: „Ahmedovým záměrem bylo, že pod pojmem *لفظ* lefz možno chápat dvě věci, buďto znění Koránu samo o sobě, které nijak nesouvisí se služebníkem Božím a ani není jeho činem, anebo vyslovování, hovoření a činnost služebníka s tím spojená. Imám Ahmed se tohoto rozdělení zdržel, zatímco al-Bucháří jej rozpracoval a od sebe oddělil to první, na čem je účasten Pán, což je nestvořené, od toho druhého, na čem se podílí Služebník, což je stvořené a zahrnuje v sobě jednotlivá vyslovování služebníky, jejich hlasy, pohyby jejich hlasového ústrojí a odměnu, kterou za to získají. Naproti tomu znění, které stvořené není, je to znění, to vyslovování, kterému naslouchal Džibríl, mír s ním, od Alláha a které Posel Boží Muhammed صلى الله عليه وسلم slyšel od Džibríla.“ Viz *Ibid.*, 310-311. Mnoho z následovníků tužeb ovšem obviňuje imáma al-Buchářího z toho, že tvrdil, že recitace Koránu je stvořená, což není vůbec pravda a imám al-Bucháří je od toho čist. Toto zcela jednoznačně prohlásil i sám al-Bucháří v podání od Muhammeda ibn Nasra, když označil

Posel Boží صلى الله عليه و سلم také pravil v sahíh hadísu:

ذاق طعم الإيمان من رضي بالله ربا، بالإسلام دينا و بمحمد نبيا.

„*Chut' víry okusil ten, kdo je spokojen s Alláhem jakožto Pánem, islámem jakožto náboženstvím a Muhammedem jakožto Prorokem.*“¹²⁹

Naproti tomu nevěřící a lidé inovace mají své tužby a každému, co jeho jest.

Sufján ibn 'Ujejna byl dotázán, proč lidé tužeb tolik moc milují své tužby. Odpověděl: „*Což jsi zapoměl na slova Boží:*

وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ

A byla srdce jejich napojena teletem za nevíru jejich. (Bekara:93)“

Z čehož plyne, že uctívači model svá božstva opravdu milují, jak říká Vznešený Alláh:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ

Jsou mezi lidmi někteří, kdož berou si vedle Boha jiné, jemu na úroveň postavené, a které milují, jako milují Boha. Avšak ti, kdož uvěřili, ti v lásce své k Bohu jsou silnější. (Bekara:165)

فَإِن لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ^ج وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ

Jestliže ti neodpovědí, tedy věz, že jen vášně své následují. A kdo více bloudí než ten, kdo za vášní svou jde místo za vedením od Boha? (Kasas:50)

Těž řekl:

إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ^ط وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِّن رَّبِّهِمُ الْهُدَى

A oni pouze své dohady a to, k čemu srdce jejich tíhnou, následují, ačkoliv se jim již od Pána jejich dostalo správného vedení. (Nedžm:23)

Kvůli tomu mají tací sklon naslouchat poezii a hlasům, které dráždí jejich pocity, leč absolutní pojetí lásky u lidí víry nerespektují a kupují pro sebe namísto této lásky jinou lásku, lásku na základě rodu, lásku k modlám, ke křížům, domovinám, či ženám a jejich svodům.

Tito následují své vlastní choutky a to, co mají k dispozici bez ohledu na Korán a Sunnu a to, na čem byli zbožní předkové této ummy.¹³⁰

Pokud se tedy i nadále budou odlišovat a odchylovat od toho, s čím Alláh seslal Svého Proroka صلى الله عليه و سلم, ať už se jedná o věci týkající se uctívání (arab. عبادة 'ibáda) jen Jeho Jediného, či poslušnosti vůči Jemu Jedinému a Jeho Proroku صلى الله عليه و سلم, nikdy se nestanou skutečnými následovníky toho náboženství, které Alláh lidstvu uzákonil, jak praví Vznešený:

každého, kdo mu toto připisuje, za lháře. Viz *Tabekátu l-hanábila*, 1/277; *Sijeru a'lámi n-nubelá*, 12/57; totéž se uvádí od Abú 'Amru al-Chaffáfa v *Tárichu Baghdád*, str. 22, v *Mukaddimetu l-fethi l-bári*, str. 492 a v *Sijeru a'lámi n-nubelá*, 12/457-458. Jediné, co al-Bucháří o stvoření Koránu řekl, bylo, že „činy služebníků jsou stvořené,“ kam spadá i recitátorova recitace Koránu, když přidá na hlase, zkrášlí melodii jeho recitace, nebo jeho psaní tím, kdo ho přepisuje, učení se z paměti Koránu háfizem, toto vše jsou činy služebníků Božích a všechny činy jsou stvořené. Toto je objasnění, či vysvětlení této otázky.

129 Od al-'Abbáse ibnu l-'Abdulmutiliba رضي الله عنه zaznamenal Muslim v *Sahihu*, hadís č. 608.

130 V některých verzích zde stojí dodatek „o tom, že Korán není stvořený,“ čímž patrně autor navazoval na předcházející diskuzi o stvoření Koránu. Totéž ovšem platí všeobecně ve vztahu k jakékoli inovaci, falešnému přesvědčení nebo jakékoli tužbě či chtíči, který je následován namísto Božího náboženství.

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّهُمْ لَن يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ

A potom jsme tě umístili na cestě zákona z rozkazu Našeho vycházející. Následuj ji a nenásleduj sklonů těch, kdož nevědí o ničem! Vždyť tihle nikterak ti proti Bohu neprospějí; nespravedliví jsou si navzájem přáteli, však Bůh bohabojných je přítelem. (Džásíja:18-19)

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ

Což mají nevěřící společníky, kteří jim jako náboženství uzákonili to, co Bůh nedovolil? (Šúra:21)

Proto někdy zastávají inovaci, ale tuto inovaci i přesto nazývají skutečností, upřednostňují ji nad tím, co uzákonil Alláh, někdy to vydávají za neměnný zákon vesmíru, v opozici k šari'i! Podobné vlastnosti Alláh připisuje modloslužebníkům, jak jsme výše viděli.

Mezi těmito je i nejzarputilejší skupina těch, kteří se nejkřečovitěji drží toho, co si z náboženství sami na základě vlastních tužeb vybrali. Dodržují známé náboženské povinnosti, vyhýbají se známým zákazům, ale vyhýbají se vykonávání části toho, co jim bylo přikázáno jako předpoklady či součásti uctívání, domnívajíce se, že člověk, který dosáhne určité výše duchovního poznání, může se od nich odvrátit, jako například někteří z nich považují povinnost spoléhat se na Alláha (arab. *tewekkul*) a prosit jej prosebnými modlitbami (arab. *du'á*) za povinnost jen pro prostý lid na obecných stupních duchovního rozvoje (arab. *'amma*) a nikoli pro ty, kteří se nacházejí na stupních vyšších, vybraných (arab. *chás*). Tvrdí, že člověk stoupající po žebříčku duchovního rozvoje shledá, že nejsou určeny pro něj a proto jich již nadále nemá zapotřebí.

Toto je ovšem jasný blud a obrovský omyl.

Věru Alláh předurčil všem věcem jejich předpoklady, jak pravil Boží Posel صلى الله عليه وسلم: إن الله خلق للجنة أهلاً، خلقها لهم وهم في أصلاب آبائهم ويعمل أهل الجنة يعملون، وخلق للنار أهلاً، خلقها لهم وهم في أصلاب آبائهم ويعمل أهل النار يعملون.

„Věru Alláh stvořil pro Ráj jeho lid a jej též stvořil pro ně, ač byli zatím jen v křížích otců svých. Proto konají skutky obyvatel Ráje. A stvořil též pro Oheň jeho lid a jej stvořil pro ně, ač byli zatím jen v křížích otců svých. Proto konají skutky obyvatel Ohně.“^{131 132}

Alláh též vše předurčil a rozvrhl předem, jak potvrzují slova Božího Posla صلى الله عليه وسلم, kterého se tázali: „Posle Boží, proč nezanechat činu a nespoléhat se na to, co bylo předurčeno?“ Leč on صلى الله عليه وسلم odpověděl:

لا، أعملوا فكل ميسر لما خلق له. أما من كان من أهل الشقاوة فسييسر لعمل أهل الشقاوة.

„Nikoli, konejte, neboť každému jest ulehčeno to, k čemu byl stvořen, tedy pokud je někdo z lidí bídých, tomu budou ulehčeny činy bídých lidí.“¹³³

131 Od 'Áiše رضي الله عنها zznamenal Muslim v *Sahíhu*, hadís č. 2662; an-Nesái v *al-Džénáz*, hadís č. 1947; Abú Daúd v *Sunenu*, hadís č. 4713; Ibn Mádža v *al-Mukaddimě*, hadís č. 82 a Ahmed v *Musnedu*, 6/41, 208.

132 Tento hadís odkazuje na *kesb*. Tento termín v jazyce znamená shromažďování, získávání něčeho, zatímco v nauce je to označení pro získání činu takového, který se zpětně odráží na svém vykonavateli buď užitkem, nebo škodou, buď odměnou, nebo trestem. Více viz *Medžmú'u l-fetáwá*, 8/87.

133 Od 'Alího ibn Abí Táliba رضي الله عنه zznamenal al-Bucháří v *Sahíhu*, hadís č. 4949; a Muslim v *Sahíhu*, hadís č. 2647. Zaznamenali jej i at-Tirmizí v *Sunenu*, hadísy č. 2136, 3344; Abú Daúd v *Sunenu*, hadís č. 4694; Ibn Mádža v *al-Mukaddimě*, hadís č. 68 a Ahmed v *Musnedu*, 1/82, 129. V některých verzích tohoto hadísu je navíc: أما من كان من أهل السعادة فسييسر لعمل أهل السعادة „**tedy ten, kdo bude z lidí štěstěny, tomu budou ulehčeny činy lidí štěstěny ...**“

(...)

At' Alláh dá ze znalosti užitek nám i vám a uchrání nás všechny skrze bohabojnost před odchýlením a křivověrectvím, ze Svého požehnání a Své Milosti.